

CONTRA

granskar det politiskt korrekta

**Massindoktrinering
Amerikansk politik
Torium**

nr 6 2019 årgång 45 Pris 25:--

9 770347 647008

CONTRA

granskar det politiskt korrekta
partipolitiskt obunden
utges sex gånger årligen
Nummer 6 2019

Nummer 268 från starten
ISSN 0347-6472

Copyright Stiftelsen Contra
Eftertryck endast efter överenskommelse

Ansvarig utgivare

Géza Molnár

Kontakt

Box 8052, 104 20 Stockholm
redax@contra.nu 08-720 01 45
bestallning@contra.nu

contra.nu

Nyheter – Debattforum – Produkter
För prenumeranter även:
contra.nu/for-prenumeranter
Användarnamn och lösenord finns bara i
den tryckta versionen av Contra

Nätbutik

Gå in på
contra.nu/contras-natbutik/

Facebook

facebook.com/pages/
Contra/128635870583878

Twitter

twitter.com/contranu

Veckans Contra

Elektroniskt veckobrev (gratis)
Beställning: prenumerera@contra.nu
Avbeställning: avboka@contra.nu

Prenumeration

Minst 175, men gärna 250 kronor, per år.
Plusgiro 85 95 89-4. Bankgiro 5682-0392.
Student 95 kronor, ange skola/universitet.
paypal.com – sök redax@contra.nu
Swish 1236237465

Medarbetare

Styrelseordförande: Géza Molnár.
Redaktion: Géza Molnár, C G Holm och
Fredrik Runebert.
Bibliotekarie: Filip Björner.
Övriga medarbetare: Karl-Göran Bottwyk,
Tommy Hansson, Britt-Louise Hoberg,
Bertil Häggman, Bertil Lindblom och
David Stavenheim samt Christer Arkefors i
Italien, Bertil Wedin i Mellersta Östern och
Allan C. Brownfeld i USA.

Presslagd 2019-12-02
Carlshamns Tryck & Media AB,
Karlshamn 2019

Vi i Europa

När man tittar på Världen i ett globalt perspektiv så förefaller lilla Europa inte särskilt imponerande. Avstånden mellan länderna är korta, befolkningen cirka en femtondel av jordens, klimatet ganska lika, religionen fortfarande mest kristen, styrelseskicket demokrati och så vidare.

Men vad händer när man börjar syna detaljerna i vårt EU. Européer tycker inte lika.

Nu senast när kvinnorörelserna i Sverige är på destruktiv frammarsch. En bekant har just återkommit från Polen, ett nära grannland, efter ett möte med sina intellektuella väninnor. Diskussionen där rörde först kvinnors ställning i Sverige. Den svenska kvinnan berättade att i Sverige har man i praktiken under jämställdhetens fanor avskaffat olika titlar på kvinnor: skådespelerskor, studentskor, svenskor, sångerskor, lärarinnor och så vidare och använder endast den manliga formen student, lärare och så vidare även om kvinnor.

Då utropar en polska: ”Och du är förvånad över att kvinnorna i Sverige är förbannade?”

Ett annat intressant ämne blev energin. Där var utvecklingen i Polen att man nu planerar för fyra nya kärnkraftverk som skall ersätta kolet. I grannlandet Tyskland lägger man ner fungerande kärnkraftverk och importerar rysk gas.

Och slutligen Brexit, där premiärministern ”...rather would die in a ditch than stay in EU.”

Hur lika är vi egentligen i den här lilla delen av Världen?

CONTRA-NYTT

Vladimir Bukovskijs bok om fredsrevolutionen

Vladimir Bukovskijs bok avled i oktober. Se vidare sidan 15. En av Vladimir Bukovskijs böcker gavs ut av Contra och den finns fortfarande tillgänglig. Den kan rekvireras genom insättning av 95 kronor på Contras plusgiro 85 95 89-4. Skriv ”Bukovskijs” i meddelande till betalningsmottagaren. Eller genom Contras nätbutik på <https://www.contra.nu/shop/bocker/vladimir-bukovskijs-moskva-och-fredsrevolutionen>. Vid beställning via nätbutiken blir totalpriset inklusive frakt 110 kronor.

Så fungerar din prenumeration på Contra

Prenumerationer på Contra fungerar så att en årsprenumeration för 175 kronor är på sex nummer, oavsett när på året prenumerationen börjar. När prenumerationen upphör får du ett meddelande från Contra tillsammans med det sista numret på din prenumeration. Skulle du av misstag betala en gång för mycket, så förlängs prenumerationen med ytterligare ett år även om prenumerationen just då inte är slut. Vi bifogar alltid ett inbetalningskort till tidningen för dem som vill beställa varor eller ge ett bidrag.

Omslagsbilden. Västeråstjejen Midia Moloudpoor, som nyss fyllde 20 år, har av Migrationsverket tre gånger fått avslag på sin asylansökan. Hon är kristen och hotas av så kallade hedersskäl till livet av sin farbror i Iran. Hon föreläser om hedersbrott och är aktiv medlem i Centerpartiet. Hon talar och skriver bra svenska. Hon studerar och hon arbetar i hemtjänsten på kvällar, semestrar och helger.

Skriv under uppropet om att hon ska få stanna i Sverige: https://www.skrivunder.com/lat_var_van_midia_stanna

Mer än 10.000 personer har redan skrivit under, bland dem till exempel Jesper Söder och Nima Darvish. Men egentligen är denna skandal, som toppar tidigare skandaler, skäl för att kräva att Migrationsverket omstruktureras och förses med kompetent personal.

Vindkraften är farlig – Del 3

Den 24 december 2015 föll ett vindkraftverk på hela 400 ton omkull i den lilla orten Lemnhult, vars vindkraftpark med 32 verk var en av Sveriges största. Händelsen var inte riktigt så unik som man först kunde tro. I *Contra* ställer vi frågan om hur farlig vindkraften egentligen är. Ett genomtänkt svar kräver faktagranskning. Vi började med att titta på ett axplock av vindkraftsolyckor i kronologisk ordning och vi har avklarat åren 1980 till 2013 i tidigare nummer.

Det finns många aspekter som tillsammans avgör hur mycket farligare vindkraften är i jämförelse med kärnkraften. Det axplock av olyckor vi tittar på exemplifierar det mesta, men blir också en grund för följdfrågor. Några av dem tar vi sedan upp i del 4. Nu avrundar vi den kronologiska genomgången.

2014-2016

Tisdagen den 7 januari 2014 brann ett vindkraftverk upp söder om Ribe i Danmark. Elden i maskinhuset höll på från kvällen till femsnåret på onsdagsmorgonen. Polisen spärrade av 500 meter runt omkring eftersom risken fanns att växel-lådan skulle haverera och turbinen skulle börja snurra obromsad, men så illa blev det inte.¹

Söndagen den 30 mars åt lågorna upp ett vindkraftverk i Laholm. Det skedde på natten. Larmet om branden nådde räddningstjänsten kl 03:17. *Hallandsposten* skrev att: ”Hela generatorhuset stod i lågor och bitarna föll ner på marken nedanför.” Brandorsaken var okänd. Likväl löd tidningens rubrik: ”Ovanlig brand kvaddade vindkraftverk”. Den naiva rubriken visar att det finns journalister eller redigerare, samt redaktörer, som inte vet att bränder i vindkraftverk är vanligt förekommande.

Tidningen återgav räddningsledarens beskrivning: ”Det var full fyr när vi kom. Jag åkte från Veinge och därifrån syntes branden som ett stearinljus ute på slätten, säger räddningsledare Andreas Nilsson. När vi kom fram kunde vi inte göra så mycket mer än att spärra av området och låta det brinna ut. Att försöka göra insatser hade varit förknippat med alltför stora risker.”²

Lördagskvällen den 22 augusti 2015 var det dags för en ny brand på Gotland, i ett vindkraftverk i Storugns i Lärbro. ”Det brinner så pass högt upp att vi bara beva-

kar och istället släcker det som ramlar ner så att elden inte sprider sig. Vi kommer alltså inte försöka släcka själva vindkraftverket utan det får brinna ner, sa Anders Fagerlund, brandmästare, om branden strax innan midnatt.”³ Några timmar senare behövde de trötta brandmännen från Slite ta sig hem för att sova, medan det 70 meter höga tornet brann vidare. Verksamhetsledaren för det gotländska bolaget Siral som skötte driften, Marcus Sirlund, framförde en gissning om orsaken i tidningen *Hela Gotland*. Det kunde ju ha varit ”något elektroniskt”, eftersom vinden inte var stark under natten. Ja, vem vet, kanske det. Vindkraftsbränder upp-

Filip Björner

filip.bjorner@
contra.nu

kommer ju av flera olika skäl.

Denna gotlandsbrand fick ett rättsligt efterspel. Motorbanan Gotland Ring drabbades av att hydraulolja läckte ut, vilket skadade banan. De blev tvungna att stänga ner banan över längre tid för att reparera cirka 700 meter förstörd asfalt. Betydligt fler tidningsnotiser har behandlat rättsprocessen än branden. Gotland Ring tvistade först med vindkraftverksägarens försäkringsbolag Codan Insurance och sedan drevs ärendet som en stämning i tingsrätten. Gotland Ring krävde 12 miljoner i skadestånd, men förlorade målet i mars 2018 och gick sedan i konkurs två månader senare.

Det var inte bara i Lemnhult som det skedde en vindkraftsolycka under julhög-tiden 2015. För den 25 december brann ytterligare ett vindkraftstorn sönder i Laholm. Däremot blev det ingen ny rubrik om att det var en ”ovanlig” brand denna

gång. *Hallands Nyheter* uppmärksammade branden, som skedde tidigt på morgonen mellan Veinge och Genevad. Larmet gick cirka 8:30. Hela motorhuset brann. ”Det var inte mycket kvar av vindkraftverket när vi kom fram. Det ramlade ner detaljer från motorhuset så vi spärrade av området och lät det slockna själv, säger Pelle Pettersson som var insatsledare.”⁴

Det var på julafton 2015 som vindkraftsolyckan i Lemnhult ägde rum utan att någon fysiskt kom till skada. Men människor på orten led av det psykiskt. Det bor bara cirka 100 personer i socknen i det drabbade samhället. En av dem, Mats Gerebrink, som själv inte hörde smällen men som har fått den beskriven för sig av andra personer som hörde den på distans, berättade i *Smålands-Tidningen* den 31 december att människor på orten är chockade.

Han har tidigare uppskattat tillgängligheten till vindparken, dit besökare själva har kunnat ta sig för att se på vindkraftverken. ”Men nu är jag lite fundersam på om man verkligen kan garantera säkerheten bland besökare i området i framtiden.”⁵

De 31 resterande tornen i den drabbade vindkraftsparken, som är en av de största i Södra Sverige, stängdes av tills haverikommissionens rapport var klar år 2017. Ägaren är Lemnhult Energi AB och parken drevs av bolaget Stena Renewable. Stenas vd, Peter Zachrisson, berättade i *Smålandsposten* den 7 januari 2016 att ungefär 1 000 liter olja läckte ut i marken i samband med kollapsen. Det var en kombination av växellådsolja och hydraulolja. Men han ansåg inte att det var ett miljöproblem eftersom man hade planerat att marken skulle grävas upp och saneras när skrotet efter kollapsen hade forslats bort.⁶

I mitten av december 2015, det vill säga

⁴ hn.se 2015-12-25.

⁵ smt.se 2015-12-31

+ vetlandaposten.se 2015-12-31.

⁶ smp.se 2016-01-07.

¹ ing.dk 2014-01-08.

² hallandsposten.se 2014-03-30.

³ helagotland.se 2015-08-23 m.fl.

några dagar innan olyckan i Lemnhult inträffade, så startade Arbetsmiljöverket en utredning om vindkraftens farlighet i Sverige, som skulle omfatta 25 olika vindkraftverk på land runt om i Sverige. Utredningen startades på grund av att verket hade konstaterat att flera olyckor och tillbud hade inträffat. Utredningsledaren, Eva Bernmark, berättade den 17 april 2016 i tidningen *ArbetsSkydd* att man så långt hade hunnit med att inspektera sex verk. Hon ansåg att det handlar om en ny bransch ”där det finns stora risker”, och de största riskerna är fall från hög höjd, elolyckor och brand. Men då ska vi komma ihåg att hennes uppdrag är främst att fokusera på arbetsmiljön, inte på farligheten för människor i omgivningen.⁷

Tisdagen den 26 januari 2016 störtade i Paderborn i Tyskland ett maskinhus och turbinen 100 meter ner i marken bredvid det kvarstående tornet. Vindkraftverket hade uppförts av Enercon 1996.⁸ Och i samma distrikt strimlades en vindkraftsturbin i bitar under en storm söndagskvällen den 22 maj. Delar av vingarna flög mer än 100 meter in i fältet.⁹

Måndagen den 1 augusti 2016 brann ett vindkraftverk vid Blaisjön i vindkraftsparken, Juktans kraftstation, som ligger i Sorsele kommun på gränsen till Storumans kommun. Från båda kommunerna skedde utryckningar, men räddningstjänsterna kunde inte göra någon större nytta på platsen, förutom att spärra av området i en radie på 250 meter kring tornet. De tittade ett tag på kraftverkets turbinbrand cirka 130 meter upp, och sedan åkte de hemåt igen. Kraftverket ägs av Vattenfall.¹⁰

Under augusti och september härjade en liga i Blekinge och Kalmar. De stal vid några tillfällen elkablar från vindkraftverk som var värda hundratusentals kronor på grund av kopparinnehållet.¹¹

Måndagen den 21 november brakade det till ordentligt i en vindkraftspark, strax norr om Palm Springs i Kalifornien, då ett torn bröts av. Parken har drabbats av olyckor flera gånger tidigare, men så har den också så mycket som 112 torn. De övriga 111 tornen släcktes för säkerhets skull ner, tills vidare. Olyckstornet var på 2,3MW och tillverkat av Siemens.¹²

⁷ arbetskydd.se 2016-04-17.

⁸ westfalen-blatt.de 2016-01-26.

⁹ westfalen-blatt.de 2016-05-22.

¹⁰ svt.se 2016-08-01 m.fl.

¹¹ ing.dk 2016-09-20.

Många olyckor inträffar under transport av vindkraftverksdelar. Här några exempel.

2017–2018

På trettondagen 2017 brann det i turbinhuset i ett finskt vindkraftstorn. Branden började vid tvåsnåret på natten. Larmet gick till brandkåren i Fredrikshamn, som väl på plats bara konstaterade att de inget kunde göra, förutom att spärra av området eftersom delar av turbinen föll mot marken. Kraftverket drevs av Haminan Energia Ab som valde att tillfälligt stänga av alla sina sex vindkraftverk. Först cirka halv sju på morgonen började branden falna. I sajten för public service-kanalen *Svenska Yle* blev rubriken: ”Ovanlig olycka i Fredrikshamn: Vind-

¹² ing.dk 2016-11-22.

kraftverk fattade eld.” Om journalisten haft mer koll på vindkraftsolyckornas historia, så skulle rubriken lika gärna ha kunnat vara: ”Vanlig vindkraftsolycka i Fredrikshamn.”¹³ Det får gärna bli mer ovanligt med så naiva rubriker som både *Svenska Yle* och *Hallandsposten* har kläckt ur sig om de allt för vanligt förekommande turbinbränderna. Enligt Cwif är brand tvärtom den näst vanligaste av alla vindkraftsolyckor. Bränderna uppstår av många olika skäl och vissa turbin typer drabbas mer frekvent av dem. Per den 24 november 2019 har Cwif noterat 379 brandincidenter i vindkraftverk.¹⁴ Och då ska vi inte glömma bort att Cwif räknar med att de har koll på bara cirka 9 procent av alla olyckor. Så kanske har det istället skett uppemot 3 750 turbinbränder, varav vi aldrig har hört talas om de flesta.

På midsommarafton 2017 fick en man i 30-årsåldern delar av gjutformen till ett vindkraftverksfundament över sig. Olyckan inträffade i Ersträsk väster om Piteå. En ambulanshelikopter flög mannen till Sunderby sjukhus intensivvårdsavdelning med livshotande skador i bröstet. Mannen var anställd av det tyska företaget Terraform som utförde arbetet åt Enercon.¹⁵

På senkvällen tisdagen den 15 augusti brann det i ett 70 meter högt vindkraftverk nära Långjum i Södra Lundby utanför Vara. Räddningstjänsten från Kvänum och Vara och insatsledare från Lidköping engagerade sig under natten, fram till 01:30. Men de fick nöja sig med att bara släcka de brinnande delar som föll ner och spreds över en åker. De höll avstånd och använde en vattenkanon. ”Det var ett ständigt gnistregn” eftersom det var ”mycket eldfarligt material” och ”olja som brann häftigt”.

Insatsledaren vid räddningstjänsten Västra Skaraborg, Henrik Ahlstrand, sade till P4 att ”det var ett ovanligt larm” och han ansåg att ”det är inte vanligt att vindkraftverk brinner, så det här var speciellt”. Han uttalade sig på liknande sätt till SvT: ”Sedan är det så sällan det brinner i vindkraftverk så det är säkert många som vill veta hur den [det vill säga branden] startade.” Frågan är hur dåligt utbildade svenska räddningsledare är, när de

¹³ svenska.yle.fi 2017-01-06.

¹⁴ Cwifs sammanfattning.

¹⁵ hoglandsnytt.se 2017-06-23

+ kuriren.nu 06-26 + nsd.se 06-26.

Vindkraftverk byggs för att klara av extrema vindar. Det är inte alltid tillverkarnas löften håller.

inte vet att brand är den näst vanligaste vindkraftsolyckan. Däremot hade han fått lära sig något om faran: ”Vi fick ju ta skydd stundtals för att det var hela tiden saker som föll ner. Det bara visslade om oss stundvis.”¹⁶

Den 30 maj 2018 lossnade ett 54 meter långt rotorblad till ett 150 meter högt vindkraftverk vid Kullsta norr om Norrtälje. Det lossnade helt plötsligt och slog ner i marken. Ett vittne, Anders Sandström, berättade för *Norrtälje Tidning*: ”Det var en riktigt smäll och skramlade till rejält. Det lät som att kriget kom.” Olyckan inträffade fast vindstyrkan bara var måttliga åtta till nio meter per sekund under dagen.¹⁷

Den 24 augusti blåste ett 60 meter högt vindkraftverk omkull på den japanska ön Awaji, 44 mil väster om Tokyo. Att ingen människa skadades när den stora byggnaden störtade mot marken bedömdes av japanska media som tursamt. Det var de starka vindarna från tyfonen Cimaron som fällde tornet. Det byggdes 2002, men hade varit stängt sedan maj 2018 då det träffades av blixten. Vindarna från Cimaron rev upp tornets bas.¹⁸

Tyfoner förstör många saker. Vindkraftverk är inget undantag, trots att de byggs med garantier för att klara av extremvindar.

Den 27 augusti ägde ett kommunfull-

¹⁶ skaraborgslan tidning.se + sverigesradio.se + svt.se, alla 2017-08-16.

¹⁷ nyteknik.se + TT 2018-05-31.

¹⁸ nyteknik.se 2018-08-28.

mäktigemöte rum i Tidaholms kommun med allmänhetens frågestund på dagordningen. Marie Lundblom tog tillfället i akt och ”...efterfrågade en riskanalys vid brand i vindkraftverk på Hökensås och målade upp ett scenario där vinden sprider sig mot Nordic camping och Caravan Club på Hökensås.” Hon påpekade att: ”Med sommarens torra i åtanke och med den ökade brandrisk som en vindindustri skulle medföra vid byggnation och drift vill vi boende i området ta del av kommunens och MSBs riskanalys av brand i vindkraftverk. Vi vill veta hur beredskapsplanen för släckning av brand i vindkraftverk och brandbekämpning i skogsmark ser ut. Och vi vill ta del av både evakueringsplanen för boende och djur i området samt de som bor på fritidsanläggningarna.”

Politikerna kunde tyvärr inte besvara dessa viktiga frågor, utan hänvisade till högre instanser som hade tagit etableringsbesluten.¹⁹ Till det mötet hade förövrigt två moderatpolitiker motionerat med krav om utredningar av olika aspekter som talade mot den planerade vindkraftsbyggnationen.

Den 10 oktober 2018 skedde en transportolycka i Huskvarna med en 65 meter lång vindkraftsvinge som ställde till med trassel i trafiken i en rondell. Ingen kom till skada då.²⁰ Vingen transporterades på en lastbil från Danmark till Göteborg.

¹⁹ vastgotabladet.se 2018-08-31 + tidaholm.se, pdf-fil 08-27.

²⁰ hoglandsnytt.se 2018-10-11.

Den 19 november 2018 dog en man i 40-årsåldern av en arbetsplatsolycka vid ett vindkraftsbygge i Överturingen, som ligger i Jämtland cirka 12 mil söder om Östersund och cirka 15 mil rakt väster om Sundsvall. Han hade utfört ett sprängningsarbete och fick en sten på sig. Han avled på sjukhuset. Brottet rubricerades som vållande till annans död och arbetsmiljöbrott, varför det rapporterades om olyckan i lokala media.²¹

Några dagar tidigare, den 8 november, skullskadades en man vid ett vindkraftverk i Strömsund när han skulle dra åt en bult med ett tungt verktyg. Verktyget hade fästs i ett block i taket med hjälp av magneter. Blocket lossnade och träffade mannen i huvudet.

Olyckan anmäldes till Arbetsmijöverket. Mannen överlevde, men fick sys ihop med några stygn på sjukhuset.²²

Hittills 2019

Den 1 januari 2019 brann det i en Vestas-turbin på Agerfeldvej i den danska orten Sørvad. Brinnande vingar föll in i ett stall där det fanns mer än 30 tjurkalvar. Elden tog tag både i byggnaden och halmen. Men duktiga människor lyckades evakuera och rädda samtliga tjurar. Ögonvittnen såg tornbranden från sina hem. Enligt Vestas var det ett gammalt kraftverk.²³

Den 21 februari skrev Sundhedsstyrelsen i Danmark under slutrapporten från en femårig hälsostudie, som visade att personer över 65 år som utsattes för vindkraftverk med en genomsnittlig ljudstyrka över bara 42 decibel, hade en förhöjd risk för användning av receptbelagd sömnmedicin och antidepressiva medel. Sundhedsstyrelsen är en statlig myndighet i Danmark under Sundhedsministeriet med ansvar för hälsofrågor.²⁴

Efter omfattande folkliga protester mot vindkraften i Norge, meddelade norska Statkraft den 27 mars att de ska sluta arbeta med vindkraft. De backar fullständigt från tidigare planer på flera stora byggnadsengagemang. De ska visserligen utföra de planerade vindkraftsprojek-

²¹ sverigesradio.se 2018-11-22 m.fl.

²² svt.se/nyheter/lokalt 2018-11-14.

²³ wind-watch.org 2019-01-04.

²⁴ Sundhedsstyrelsen 2019-02-21.

ten i Fosen, Kvinesdal och Remmafjellet, men sedan är det slut. Därefter kommer de dock att fortsätta med liknande verksamhet i andra länder i Europa, Sydamerika och Asien. Detta är ett av flera exempel på att den nationella opinionen mot vindkraftsmiljöism har börjat vinna framgångar i Norge.²⁵

Måndagen den 1 april sprutar elden ut ur ett vindkraftverk i Huron County nära Elkton, norr om Detroit. Människor chockas, men kan inget annat göra än att bara se på eländet. Händelsen är ett exempel på den maktlöshet allt fler människor årligen känner av när allt fler vindkraftverk brinner upp.²⁶

Natten mot måndagen den 27 maj for ett lastbilslöp och en del till ett vindkraftstorn ner i ett vägdike mellan Fjugesta och Mullhyttan, nära Kvistbro kyrka. Räddningstjänsten fick sanera ett läckage av hydraulolja. Trailerdragaren stod kvar på vägen och blockerade det ena körfältet.²⁷

Onsdagskvällen den 3 juli tippade en lastbil med en vindkraftsvinge ner i diket vid väg 718 mellan Viksjö och Härnösand. Det krävdes två kranar, samt dubbla bärgningsbilar och ”en massa andra resurser” (enligt SvTs reporter) på platsen för att lyfta bort den 72 meter långa vindkraftsvingen. Chauffören klarade sig. Det tog ett dygn innan bärgningen var klar. Hela Viksjövägen stängdes av större delen av dagen medan bärgningen utfördes.²⁸

Torsdagen den 25 juli stängdes en rondell av i Gävlestadens del Strömsbro vid två tillfällen på grund av en långtradartransport med en 55 meter lång vindkraftsvinge. SR-rubriken på nätet blev: ”Jättetransport stoppade trafiken i Gävle”. En ansvarig person förklarade att: ”Man kan inte köra den här transporten så som man kör en vanlig långtradarare.”²⁹

Någon gång under den följande veckan ”...ramlade en 22 ton tung krandel av en lastbil och blockerade väg 546 väster om Ockelbo.”³⁰

Sedan var olyckan framme under natten mot tisdagen den 30 juli i Bollnäs kommun. Det var en transport till ett vindkraftverk som åkte av vägen vid

Jansbo utanför Katrineberg. Det stora ekipaget var, enligt P4 Gävleborg, ”nära att krossa ett hus”. I alla fall hamnade ett långt specialfordon i naturen bredvid vägen. Det var lastat med en del till en vindkraftspelare. Fordonet var en av flera stora transporter från Gävle hamn till blivande vindkraftsparker i bland annat Lingbo, Tönsen och Ånge.³¹

Söndagskvällen den 25 augusti krockade en personbil med en lastbil som var lastad med vindkraftsdelar. Det skedde på 331:an mellan Nordanå och Viksjö. Vägavsnittet stängdes av i ett och ett halvt dygn, till tretiden på tisdagsmorgonen. En stor mängd diesel rann ut i vägbanan när lastbilen hamnade i diket. Saneringsjobbet prioriterades och var klart på måndagsmorgonen. Innan bärgningen kunde utföras plockades en elledning på 10.000 volt ner på marken, så att en lyftkran kunde komma fram. Men för det ändamålet krävdes dessutom först en skytteltrafik med traktorer som fyllde grus i diket, samt ett stabiliseringsarbete så att lyftkranen kunde stå stadigt.

I det här fallet upprättade polisen först en rapport med brottsrubricering om vårdslöshet i trafik, men de kom genom utredningen själva fram till att lastbilföraren hade gjort så gott han kunde i situationen. Vägarna är inte gjorda för den här typen av transporter.³²

Någon gång under juli eller augusti krockade även en ambulans på väg 331 med en vindkraftstransport. Den var på väg från Sollefteå mot Sundsvall och ambulansen stannade upp för att släppa förbi en lastbil med en av de stora runda torndelarna. Likväl blev det en krock. Ytterdelen på torntrumman fastnade i ambulansen. Det blev bara lätta skador, men de som var bak i bilen upplevde obehag eftersom de inte såg vad som hände. SR uppger att: ”Transporterna av vindkraftverken innebär omställningar för Sollefteåambulansen och även högre arbetsbelastning.” Det kommer att få större konsekvenser framöver. ”Under kommande år ska en av Europas största landbaserade vindkraftsparker, med 114 vindkraftverk, byggas i Viksjö, och under den tiden överväger man i Sollefteå att inte använda väg 331 för ambulansresor.”³³

³¹ sverigesradio.se 2019-07-30.

³² svt.se och sverigesradio.se, båda 2019-08-26.

³³ sverigesradio.se 2019-09-10.

I Kina penetrerades frontrutan i en buss av ett turbinblad från en vindkraftstransport den 18 augusti. Som tur var blev bara en enda passagerare lättare skadad.³⁴

Viksjölandet

De många svenska transportolyckorna med vindkraftsdelar toppades i november av en olycka vid en av infartsvägarna till Hästkullens vindkraftspark i Viksjö. SvTs lokalyheter berättade den 15 november om lastbilen från Bulgarien som då hade legat i diket i två dygn utan att en människa syntes till. Och själva släpet hade trillat vidare ner i Paalvarbäcken.

Då hade hela vindkraftsbyggnationen stått stilla i 8 veckor. De luttrade arbetarna som inte hade fått löneutbetalningar rullade tummarna. Långa rader med parkerade traktorer stod stilla. Men det bulgariska åkeriet lovade att betala för bärgningen. Bärgare hade beställts och en stillastående kran fanns redo för att lyfta upp olyckstrailern. Men... ”enligt SvTs uppgiftslämnare, som vill vara anonym, vågar ingen av de inblandade röra fordonet. Dragbilen vilar på sin dieseltank och minsta läcka skulle kunna förorena den skyddsvärda bäcken i närheten. Ingen myndighet uppger vilja ställa upp med hjälp eller tillstånd och de som kan bärga den förs inte av rädsla för att begå miljöbrott.”

Få entreprenörer vill prata om de uteblivna betalningarna. Men... ”Andreas Widlund menar att det tysk-spanska företaget Nordex bär ansvaret för situationen. Han är visserligen kontrakterad som underentreprenör till Active Works, men eftersom det är mellan Nordex och Active Works som betalningarna frusit inne så lägger han skulden på Nordex.” Stämningen i området är när detta skrivs minst sagt dålig och uthyrningsföretaget Cramo har i huj och hast avvecklat all utrustning från Hästkullen, medan alla övriga fordon och redskap står stilla. ”Dom har sagt att det är underentreprenörerna som ska sanda och röja snö, men varför då när vi inte får betalt, undrar en av underentreprenörerna.”³⁵

Farligt med låg effekt

Avsikten med vindkraftsparken Hornsea Project One, som är belägen 12 mil utanför Yorkshirekusten, är att den ska bli

³⁴ shine.cn 2019-08-23.

³⁵ svt.se 2019-11-15.

Brand är en av de vanligaste vindkraftsolyckorna. Eftersom brandkåren för det mesta är maktlös brukar man nöja sig med att spärra av området för att skydda för nedfallande föremål, medan branden får "brinna ut".

världens största vattenbaserade vindkraftverk nästa år. Då ska den bestå av 174 Siemens-Gamesa-turbiner på vardera 7MW. Men den 9 augusti i år inträffade ett tekniskt fel som slog ut effekten. Det skedde samtidigt med ett haveri vid gaskraftverket Little Barford. Resultatet blev en landsomfattande brownout i Storbritannien med cirka en miljon strömlösa kunder. Det gav omfattande problem för alla former av transporter, inklusive nedsläckta flygplatser, tåg, tunnelbanor och vägtrafik när trafikljusen slutade att fungera.³⁶

Den 1 augusti presenterade Energimyndigheten sin senaste korttidsprognos. Nu ska vindkraftsbyggnationen accelerera hårt. För vindkraftsproduktionen ska fördubblas till 2022. Och under samma period ska kärnkraftsreaktorerna Ringhals 1 och 2 stängas ner. Vad händer då, om det blir en större effektförlust under en längre vindstilla period? Ska Sverige tåla att släckas ner i flera dagar eller veckor? I så fall lär väl brownouten i Storbritannien framstå som en struntsak i jämförelse.³⁷

Några veckor senare, den 20 augusti, kom det kritik mot Sverige

³⁶ cornucopia.comubot.se 2019-08-10 m.fl.

³⁷ energimyndigheten.se 2019-08-01.

från Tyskland: "Risken för akut elbrist har ökat ytterligare. Den varningen utfärdar tyska energikoncernen Eon som hävdar att den svenska regeringen bär ett stort ansvar för situationen."³⁸

Årets största vindkraftsbrand blev känd som The Juniper Fire. Den 21 juli inleddes den i en vindkraftsturbin i Klickitat County, beläget öster om Portland i delstaten Washington, och slutade med att

³⁸ di.se 2019-08-20.

vegetationen i ett område på cirka 2 000 kvadratkilometer brann upp under loppet av 8 timmar. Mer än 200 brandmän bekämpade eldhavet.³⁹

Onsdagen den 30 oktober brann det i ett vindkraftstorn i Mojave i Kern County norr om Los Angeles. I det flacka landskapet blev det inte värre än en gräsbrand.⁴⁰

Nu är vi klara med den kronologiska genomgången av ett axplock utvalda vindkraftsolyckor, men med ett stort förbehåll för att många olyckor under innevarande år ännu inte har registrerats i Cwif-sammanfattningen. Från den 1 januari till och med den 28 september i år har Cwif enbart noterat 111 vindkraftsolyckor.⁴¹ Och då har de inte noterat en enda

av de svenska olyckorna som vi har omnämnt i denna artikel.

I nästa nummer av Contra berättar vi om hur Arbetsmiljöverket år 2017 började granska riskerna inom vindkraften.

³⁹ wind-watch.org 2019-07-22 m.fl.

⁴⁰ 0news.com 2019-10-31.

⁴¹ caithnesswindfarms.co.uk – Anno 2019-11-24.

Transporterna av vindkraftverksdelar är ingen lätt uppgift och det inträffar ofta olyckor. Här en vindkraftsvinge på väg utanför Gävle. Det blev trafikstopp när transporten fastnade i rondellen, men inga skador i övrigt.

Så fungerade amerikansk politik

Riksrättsprocessen visar en ny skepnad för amerikansk politik. De polära partimötsättningarna, istället för den tid för inte alls så länge sedan, då man respekterade sina motståndare i det andra partiet som den lojala oppositionen.

Vår nuvarande politik ser mycket annorlunda ut, jämfört med vad vi varit vana vid. Det är oklart om det blir någon riksrätt eller ej. Visst är anklagelserna mot presidenten allvarliga och de förtjänar en noggrann granskning. Det är inte ett rimligt svar mot anklagelserna att från presidentenes anhängare anklaga kritikerna för förräderi. Förräderi är mycket klart definierat och har inget att göra med den nuvarande diskussionen.

Jag som skriver detta har varit engagerad i det amerikanska politiska systemet mycket länge. Jag har arbetat i Representanthuset och vid Vicepresidentens kansli.¹ Jag har mestadels arbetat för Republikaner, även om mitt första jobb i senaten var hos senator Thomas Dodd, som var demokrat.

Det var under det Kalla kriget. Senator Dodd var ledande när det gällde att inta en stark inställning mot Sovjetunionen och kommunismen. Republikaner och demokrater arbetade tillsammans i den frågan. Vi förstod vem fienden var. Det var inte medlemmar i det andra amerikanska politiska partiet.

Senare arbetade jag som medhjälpare till ekonomen Patrick Boarman som var ordförande för Representanthusets republikanska utskott för studier. Doktor Boarman var en stark förespråkare för fria marknader, frihandel och en balanserad statsbudget. Jag tycker inte om tanken på hur han skulle se det nuvarande Republikanska partiets beredvillighet att överge dessa konservativa principer. ”Partiloyalitet”, om det skulle betyda att följa vad en person i ledningen säger, blir utan innehåll och mening.

Ledarna i Representanthusets republikanska studieutskott var vid den tiden Gerald Ford och Georg H. W. Bush, som bägge skulle bli presidenter. Jag kan inte påminna mig att jag någonsin hörde dem förolämpa sina demokratiska kollegor. Istället försökte de övertyga dem om att Republikanernas politik var den bästa för det amerikanska folket. De visste att våra

motståndare fanns i Moskva och Peking. Kollegorna på andra sidan mittgången, var inte ”fienden”.

Det Republikanska partiet vid den tiden var Abraham Lincolns parti. Motståndare till segregation och anhängare till lika rättigheter för alla. Det var i det Demokratiska partiet som anhängarna av segregation hörde hemma.

En annan republikan som jag arbetade åt var representanthusledamoten Jack Kemp, som var anhängare av ”företagszoner” i områden där minoriteterna var rikt företrädda. Han ansåg att invandrarna var ett positivt bidrag till Amerika och den amerikanska smältdegeln, att våra varierande bakgrunder var en styrka, inte en svaghet. En annan republikan som jag arbetade åt var representanthusledamoten Phil Crane, som motsatte sig regeringens inblandning i ekonomin och kämpade

allan.c.brownfeld
@contra.nu

mot kapitalistiska lobby-intressen, som bland annat tog sig uttryck i Interstate Commerce Commission och andra myndigheter, som hindrade marknaden att göra sig gällande vid prissättning av flygresor.

När jag studerade juridik hade jag ett sommarjobb som reporter på *The Houston Press*. Det var då som jag, genom min vän Marjorie Arsht, för första gången träffade George H. W. Bush, som vid den tiden var ordförande för det Republikanska partiet i Harris County. Hans mål var att det Republikanska partiet skulle bli bättre på att välkomna minoriteter. Jag kommer ihåg en stor mottagning för svarta ledare som ordnades med Bush som värd hemma hos familjen Arsht.

Senare, under president Reagan, tjänstgjorde jag tillsammans med min gode vän J. A. Parker i ”äntringsstyrkan” för kommissionen för lika rätt till arbete (Equal

Employment Occupation Commission). Parker, som var en tidig och ledande svart konservativ, kämpade för ett färgblindt Amerika. Genom *The Lincoln Review*, där jag var biträdande redaktör, påpekade vi att fria marknader, ett starkt Amerika och en begränsad regeringsmakt – med respekt för innehållet i författningen – bäst tjänade Amerikas och särskilt då de amerikanska minoriteternas intressen.

Hur kan Republikanerna idag acceptera presidentens påstående att det i praktiken inte finns någon begränsning för den verkställande makten, att presidenten i princip kan skjuta någon på Fifth Avenue, utan juridiska konsekvenser?

Vi som levde under segregationens tid och när president Kennedy och Martin Luther King mördades och kravallerna 1968 fick också uppleva slutet på det Kalla kriget, införandet av medborgarrättslagarna och valet av vårt lands förste svarte president.

Jag förstår inte att vi idag – när vi inte har en fiende som Sovjetunionen som hotar oss, och dessutom har finansiell stabilitet – har skapat en sådan brytning mellan olika intressen. Varför ser en del Amerikas unika mångfald som en svaghet? Ronald Reagan såg den alltid som en styrka.

För årtal sedan brukade jag föreläsa vid *Freedoms Foundation* i Pennsylvania. Jag kommer ihåg att jag brukade berätta om när representanthusledamoten Spark Matsunaga från Hawaii vid ett internationellt möte i Japan visades in i de japanska deltagarnas buss. Den demokratiska representanthusledamoten rusade fram och sa: ”Nej, nej. Han är en av de våra”. Amerika var annorlunda. Inte bara ett land av invandrare utan ett ansikte för hela världen.

Amerikas politiska landskap har alltid erkänt tron på att det finns en ”lojal opposition”. Ett samhälle som vårt kan inte leva med att de som inte tycker som vi betraktas som ”förrädare” eller ”mänskligt avskräde”, irriterande ord som yttrats av vår president.

I ett fritt demokratiskt samhälle borde

¹ Det var hos Spiro T. Agnew som var vicepresident mellan 1969 och 1973

För bara några decennier sedan visste amerikanska politiker att fienden fanns i Moskva och Peking. Man visade respekt för de inhemska meningsmotståndarna i det andra partiet. Nu har amerikansk politik förbytts i ett system där "fienden" finns i det andra partiet. Oavsett om man själv är demokrat eller republikan.

vi förvänta oss olika åsikter om en rad centrala politiska frågor. Men att nedvärdera de politiska motståndarna istället för att diskutera våra meningsskiljaktigheter är att backa från de grundprinciper som gäller i ett demokratiskt samhälle.

Jag och många med mig kommer ihåg när den amerikanska politiken fungerade. Det är sorgligt att se vår nuvarande reträtt till inskränkthet och personliga förolämpningar. Lyckligtvis har det amerikanska samhället tagit sig tillbaka från svåra för-

hållanden i det förflutna. Låt oss hoppas att de demokrater och republikaner som sätter sitt land före sitt parti kommer att bli de som står segrande till sist.

Demonstrationer och krav på nyval i Georgien

Efter omfattande regeringsfientliga demonstrationer under sommaren utfäste regeringen att ett proportionellt valsysteem utan spärrgräns skulle genomföras vid parlamentsvalet 2020, inte som tidigare bestämts vid valet 2024. Löften till folket bör hållas, men regeringspartiet Georgisk dröm tycks ha en annan uppfattning. Georgisk dröm har haft makten både centralt och lokalt sedan 2012.

När lagförslaget om ändringar i vallagen skulle behandlas i parlamentet den 14 oktober röstade tre representanter för Georgisk dröm nej och 37 avstod från att rösta. Förslaget fick därmed bara 101 av behövliga 113 röster (det krävdes en majoritet på tre fjärdedelar). Hela oppo-

sitionen röstade för förslaget. Regeringen kunde tryggt lova en ändring i vallagen, väl medveten om att det egna partiets ledamöter skulle se till att förslaget inte gick igenom vid omröstningen i parlamentet.

Reaktionerna lät inte vänta på sig. Oppositionen, både i och utanför parlamentet, demonstrerade tillsammans med en rad civilsamhällesorganisationer och krävde att en provisorisk regering skulle förordna om nyval enligt de nya bestämmelserna. Demonstranterna kräver också en opartisk valadministration. Också inom Georgisk dröm kom reaktioner. Tolv parlamentsledamöter sa upp sitt medlemskap i partiet och före

presidenten Giorgi Margvelashvili deltog i protestdemonstrationerna. Ledande politiker från både regeringspartiet och oppositionen har beklagat utfallet av omröstningen i parlamentet och har utlovat ett nyval 2020 med ett blandat system och en spärrgräns på 3 procent. Är det ett spel för galleriet? Det är inte märkligt att frågan ställs.

Politisk oro och kaos i Georgien är det bara Ryssland som tjänar på, ett land som de facto ockuperar 20 procent av Georgiens territorium, kamouflerat som de "självständiga" staterna Sydossetien och Abchasien. *Nils Tore Gjerde*

Vilka bråkar om Nobelpristagaren Peter Handke - och varför?

Vilka bråkar om Peter Handkes rätt till årets Nobelpris i litteratur? Den frågan är inte så svår att svara på. Det är en mer eller mindre självutnämnd så kallad kulturelit med fritt tillträde till de stora tidningarna, TV och andra media. Många kritiker har inte ens läst Handke, vars tyska är svår. Här räcker det inte med att bara kunna läsa *Bild Zeitung*

Den stora allmänheten har, som det brukar vara, lika lite en uppfattning om Handkes eventuella kvalitéer som de har om nobelpristagaren Einsteins relativitetsteori.

Men varför detta skall mot Handke och mot Akademien som nu lyckats resa sig efter räkning till nio? Det är en fråga med flera dimensioner. Till en början bör man se vad Alfred Nobel skrev i sitt testamente. Priset skall utdelas åt dem, ”som under det förlupne året hava gjort mäskligheten den största nytta.” I övrigt finns för varje prisområde särskilda kortfattade föreskrifter. För litteratur lyder de: en del (av priset åt) den som inom litteraturen har producerat det utmärktaste i idealistisk riktning”

Det är lätt att se att föreskrifterna inte har följts, varken vad gäller de korta tidsspännen för utförande eller för mäsklighets största nytta. Pristagarna bakom atombomben och tidigare sådana som tyske pristagaren Fritz Haber med sina upptäckter om sprängmedel, senapsgas och cyklon B (för gaskamrarna) är några exempel på hur det kan bli.

När det gäller föreskrifterna för litteratur är det bara att konstatera att Alfred Nobel inte har fått något vidare gensvar.

Kriterierna är många. Det är inte fråga om att utdela priset till ”världens bästa författare” utan överväganden sker avseende fördelning till olika världens länder och till olika språk. Kvinna eller man – särskilt på senare år har vår tids feministiska idéer fått ökat utrymme i Svenska Akademiens värld.

De allra flesta författare och andra så kallade kulturarbetare står till vänster om en mittpunkt i politiken, som i och för sig är svår att definiera. Så är

det i Sverige och även i andra länder.

Akademien lever inte i ett tomrum. Den påverkas av tidsandan. Vilka som borde fått Nobelpris och de som å andra sidan felaktigt (?) fått det är en evig trätofråga.

När det gäller konservativa eller högerinriktade författare är det svårt att hitta någon under de senaste 70 åren utöver Churchill (1953). Några antikommunistiska och så där lagom borgerliga pristagare går nog också att leta fram. Till nyliberal omvända Mario Vargas Llosa är en. VS Naipul, den fatwadrabbade, en annan. Också finns där antikommunisterna som Solzjenitsyn (senare nationalist och slavofil) och Herta Müller (östeuropé).

Det har funnits, men kanske inte vim-

per.ossmer@
contra.nu

lat av prispretendenter klart till höger om politikens mittpunkt. Bara för att nämna några: Ezra Pound har ansetts antisemitisk och fascistisk och därför inte fått komma ifråga. Ernst Jünger har stämpats som krigshetsare och antidemokrat. Yokio Mishima tyngdes av att vara kejsartrogen, nationalist och för att ha ett misstänkt samurajideal.

Annorlunda förhåller det sig på andra kanten. Många är de författare, och också litteraturpristagare, som prisat Stalins Sovjet, Maos Kina och Pol Pots Kambodja och allmänna kommunistiska ideal. I skaran finns också galningar som Harold Pinter.

Akademiledamoten och Leninpristagaren Artur Lundkvist hade en förmåga att hos övriga ledamöter uppmärksamma latinamerikanska författare med en gedigen marxistisk, revolutionär plattform. Allt detta ansågs vara i sin ordning.

Tillbaka till Handke. Hans belastning i media är självklart inte hans allmänna vänstersyn. Dessutom anses han vara en framstående ”djup” författare. Kritiken rör påståendet att han skulle ha förnekat massakern i Srebrenica 1995 (och här är det verkligen oklart vad som gäller för honom). Däremot är det korrekt att han vid den serbiske presidenten Milosevics begravning i ett tal uttryckte sympatier för denne. Alltså, som det anses, för en nationalistisk krigsförbrytare (dock ej dömd). Serbiens roll i senaste balkankriget har Handke också sett som mer mångfacetterad än hur den framstår i dominerande media.

Mot bakgrunden av vad som kan läggas många nobelpristagare i litteratur till last, ter sig därför kulturelitens kritik mot Handke som dogmatiska reflexer. Handke passar helt enkelt inte in i deras värld. 📧

Det har blivit en hel del debatt kring Nobelpriset i litteratur 2019, som går till den allmänt vänsterinriktade Peter Handke. Per Ossmer söker förklaringen till varför det blev så, och ser på en historia med Nobelpriser som väldigt sällan gått till personer med högersympatier. Foto 2016 Wild + Team Agentur - UNI Salzburg.

SVERIGE-NYTT

Contras notisavdelning har i detta nummer sammanställts av C.G. Holm. De källor som refereras är inte direkt citerade, utan texten är Contras sammanfattning av originalkällan om inte annat markeras med citationstecken.

Vedspisar blir tillåtna igen

Boverket införde i praktiken förbud mot installation av vedspisar häromåret, vilket vi berättat om tidigare i *Contra*. Alla dårsaker får emellertid inte evigt liv. Från den 1 oktober 2019 har regleringen av vedspisar tagits bort. Boverket har, på Regeringens uppdrag, gjort en särskild utredning av saken och konstaterat att inga vedspisar nytillverkas eller importerar till landet. Ett litet fåtal begagnade vedspisar säljs på marknaden och skulle enligt de tidigare reglerna inte få installeras på nya ställen, på grund av skärpta utsläppskrav. Nu säger Boverket att antalet flyttade vedspisar är så litet att de administrativa kostnaderna blir för stora för den obetydliga nytta regeln skulle ge. När det gäller braskaminer, pelletseldade kaminer, spisinsatser och kökspannor kommer emellertid skärpta krav att gälla, som i praktiken omöjliggör många installationer. Bara för ett trettiotal år sedan var braskaminer högsta mode i villabygget.

Jämställdhet

Det förekommer många myter gällande jämställdhet. Till exempel har det ibland hävdats att kvinnor tjänar 30 procent mindre än män. Det beror i huvudsak på att kvinnor jobbar mycket kortare tid än män. Både eftersom många kvinnor arbetar deltid eller slutar arbeta tidigare (pensioneras tidigare). Tar man dessutom hänsyn till olika yrkesinriktning och olika lång arbetslivserfarenhet brukar det sluta med en oförklarad löneskillnad på cirka två procent till männens fördel. I många branscher är det dock kvinnor som tjänar mer än männen om de här justeringarna görs.

I tidskriften *Ekonomisk Debatt* har professor Per Johansson vid Uppsala universitet tittat närmare på de verkliga skillnaderna mellan män och kvinnor. Och då gäller det inte bara inkomster. Det är ganska lätt att konstatera att män är betydligt mer utsatta för brott än kvinnor. Men vid en mätning på Google konstaterar Per Johansson att det finns 373 000 träffar på ”våld mot kvinnor”, medan det bara finns 27 000 träffar på ”våld mot män”. Enligt Brottsförebyggande rådet, BRÅ, är det ungefär tio gånger så vanligt med våldsbrott mot män som mot kvinnor. Och när Per Johansson kontrollerade hur många som skrivs in på sjukhusen ef-

ter att ha utsatts för våldsbrott var det fyra gånger så många män som kvinnor.

Det brukar ofta påstås att kvinnor har längre utbildning än män, numera. Så var det emellertid enligt Johansson redan på 1930-talet. Skillnaderna har ökat. Av SOU 2008:29 framgår att 18,4 procent av kvinnor födda på 1970-talet har minst två års eftergymnasial utbildning, jämfört med 14,3 procent av männen.

Kvinnor är sjukare än män. Så är det enligt sjukskrivningsstatistiken. Men vid en given sjukdom blir en större del kvinnor än män sjukskrivna. Det handlar om olika prioriteringar och hur krasslig man måste vara för att stanna hemma, där skiljer sig män och kvinnor åt.

När det gäller styrelseuppdrag i företag brukar det ofta talas om att männen är överrepresenterade. Men det beror på att man mäter rätt av och inte tar hänsyn till vad som är grundförutsättningarna för ett styrelseuppdrag. I börsnoterade företag brukar man oftast kräva akademisk utbildning i ekonomi, juridik eller ingenjörsvetenskap, samt trettio års yrkeserfarenhet. Det betyder att man måste ta hänsyn till hur könsfördelningen såg ut på de aktuella akademiska institutionerna för trettio-femtio år sedan. Gör man det kan det konstateras att kvinnliga tekniker och jurister är *överrepresenterade* på styrelseuppdragen, medan kvinnliga ekonomer har ungefär den andel av styrelseuppdragen som de hade av ekonomistudenterna under den aktuella tiden, 34 procent.

SwebbTV

I förra numret av *Contra* intervjuade vi programledaren i *SwebbTV* Mikael Willgert. Vi berättade att YouTube (ett dotterbolag till Google) utan förvarning eller motivering stoppat *SwebbTV* från YouTube och lika plötsligt och utan motivering släppt på dem igen.

Sedan dess har YouTube vid ytterligare två tillfällen gått in med olika sanktioner mot *SwebbTV*. Ett inslag med journalisten Gunnar Sandelin stoppades av YouTube (men resten av *SwebbTV* fick vara kvar den gången). Enligt YouTube handlade det om hatretorik. Vad Sandelin gjorde var att (ganska tråkigt) redogöra för siffror om invandringen uteslutande hämtade från Statistiska Centralbyrån och BRÅ. BRÅs siffror är vid det här laget mer än tio år gamla, men justitieminister Morgan Johansson har förklarat att rapporten från

2006 är så förträfflig att det inte behövs någon ny. Han har senare ändrat sig, men innan dess tog *Contra* Morgan Johansson på orden och publicerade ett nytryck av artikeln vi hade om den senaste BRÅ-utredningen, se *Contra* nummer 2 2017¹.

Efter ytterligare ett par veckor hade *SwebbTV* fått stort genomslag med två intervjuer med pensionerade storföreatagsledare, Leif Östling från Scania (145000 visningar) och Per-Olof Eriksson från Sandvik (56 000 visningar). Per-Olof Eriksson talade huvudsakligen om klimatfrågan, medan intervjun med Östling hade sin tyngdpunkt på hur man bygger ett exceptionellt lönsamt företag. Sedan blev det stopp igen. Den 14 november fick *SwebbTV* ett varningsmeddelande och meddelandet att nya filmer inte skulle laddas upp på två veckor. Under mellantiden har filmer laddats upp på YouTube-konkurrenten Vimeo, vilket gör att det via *SwebbTV*s hemsida [swebbtv.se](http://www.swebbtv.se) gått att komma fram till alla filmer trots YouTube's avogaställning.

Länkar till några aktuella program:

Föredrag av Gunnar Sandelin

[https://www.youtube.com/watch?v=JtBzIt-
pcJY&feature](https://www.youtube.com/watch?v=JtBzIt-pcJY&feature)

Intervju med Leif Östling

[https://www.youtube.com/
watch?v=qyRvmnd8W-M&feature](https://www.youtube.com/watch?v=qyRvmnd8W-M&feature)

Intervju med Per-Olof Eriksson

[https://www.youtube.com/
watch?v=hlSgKE09ZpQ&feature](https://www.youtube.com/watch?v=hlSgKE09ZpQ&feature)

Systembolagets monopol

De flesta monopolen har avskaffats. Televerkets telefonmonopol, SJs järnvägsmonopol, till och med Sveriges Televisions monopol har gått till de sällna jaktmarkerna. På alla dessa områden har det funnits hängivna försvarare av monopolet, men när monopolet har avskaffats har framstegen och marknadsomvandlingen blivit snabb. På ett område finns dock monopolet kvar. Systembolaget. Från Systembolaget jobbar man frenetiskt för att marknadsföra tanken att monopolet behövs just på deras område. Tyvärr har man med tveksamma metoder lyckats skapa en opinion som i viss utsträckning går Systembolagets väg. Tveksamma metoder säger vi, och de avslöjas i en rapport från Expertgruppen för studier i offentlig ekonomi (ESO, ett organ som sorterar under Finansdepartementet, men som ¹www.contra.nu//data/prenumerant/Contra172.pdf, kräver lösenord som finns på sidan 2 i detta nummer av *Contra*

ska arbeta självständigt i förhållande till politiken, vilket man i stor utsträckning lyckats med). Rapporten heter *Synd och skam* (ESO 2019:2) och avslöjar bland annat att en av Systembolagets favoritrapporter om avskaffande av monopol är ”fake news”. I USA finns det delstater med alkoholmonopol. Och ibland avskaffas monopolet (eller införs i nya delstater) vilket ger möjlighet till studier av hur monopolet påverkar konsumtionen. En av dessa rapporter, skriven av Robert A. Hahn med flera, pekar på en drastisk ökning av vinkonsumtionen i samband med monopolets avskaffande i sju amerikanska delstater, vilket av Systembolaget brukar tas till intäkt för hur nyttigt monopolet är. Vad ESO konstaterar i sin rapport är att vinkonsumtionen varit mycket låg i de aktuella delstaterna, och den ökade vinkonsumtionen var kombinerad med en nedgång av såväl öl- som spritkonsumtionen. De nedgångarna var små i procent, men eftersom delstaternas alkoholkonsumtion varit inriktad på just öl och sprit innebar ökningen i vinkonsumtionen inte att den totala alkoholkonsumtionen ökade, utan tvärtom. Det är genom spridandet av sådana ur sitt sammanhang tagna uppgifter som Systembolaget bygger upp opinionen för att försvara sitt monopol.

Det kan i sammanhanget nämnas att monopolet ständigt utmanas från två håll. Hembränning och privatimport från EU. Hembränningen har gått starkt tillbaka sedan restriktionerna vid import från EU blivit ganska tandlösa. I hela södra Sverige är det nu vanligt att människor kör ner till Tyskland för att handla alkohol till låga priser (i Danmark är priserna fortfarande tyngda av höga skatter och danskarna åker också till Tyskland för att handla). Signifikativt är att dubbdäck är förbjudna i hela Tyskland, med undantag av den lilla vägsträckan mellan färjeterminalen i Puttgarden och Bordershop, som ligger alldeles intill.

IS-återvändare tjänstgör som lärare

Stiftelsen doku.nu, som övervakar jihadistscenen i Sverige, konstaterar att tre IS-återvändare tjänstgör vid Safirskolan (tidigare Vetenskapsskolan) i Göteborg nu under höstterminen. Två av de tre är lärare. Skolan ägdes tidigare av Abdel Nasser El Nadi, en av sex personer som av regeringen betecknats som en risk för rikets säkerhet (men som inte kan utvisas

och därför släppts på fri fot). Just Abdel Nasser El Nadi förefaller dock ha lämnat landet på eget initiativ. Safirskolan försörjs med ”skolpeng” från Göteborgs kommun. Skolinspektionen har granskat Safirskolan så sent som i somras.

Tåg som kanske inte kan användas

Länstrafikbolaget i Kalmar har köpt in nya tåg för två miljarder kronor. Men de kan bara användas på en liten del av de existerande järnvägarna, på grund av signalsystemet. När tågen levereras 2024 måste signalsystemet vara bytt på järnvägarna i länet, men det finns inga planer på en sådan ombyggnad, som är något Trafikverket ska svara för. Det finns inte heller några pengar anslagna i de planer som sträcker sig fram till 2030 och Trafikverket tänker bara byta signalsystem på stambanorna, alltså inte de banor som är aktuella för trafik i Kalmar län. (Slöseriombudsmannen)

Ringhals 2 stängs ner

Vid kommande årsskifte stängs kärnkraftverket Ringhals 2 ner. Det har redan sänkt sin produktion. Vid nästa årsskifte stängs även Ringhals 1 ner. Då kan det bli elbrist i Sverige kalla vinterdagar. Just när energin behövs som mest kommer strömmen att stängas av för vissa områden. Svenska kraftnät har redan avtal med en del större industrier om att de kan bli utan ström i trängda lägen, för detta ges häftiga rabatter på elen när den väl levereras. Nu kan elsituationen bli så ansträngd att även delar av städer kan bli helt avstängda. Och det när det är som allra kallast. När det är som allra kallast brukar det för övrigt vara vindstilla eller näst därtill, så det är inte mycket att hoppas på från vindkraften.

TV4 med fake news

TV4 sände ett kort stycke ur ett tal som den ungerska premiärministern Victor Orbán höll. De hade klippt ut vad han sa om immigration. Det var en bisats som var det intressanta. Han sa på ungerska ”valójában kevert népeességü országot hoznak létre”. Den riktiga översättningen av detta är ”skapar de facto ett land med blandad befolkning”. Dock inte enligt TV4 de översatte ”skapar de facto nationer med blandade raser”. Victor Orbán nämnde ingenting om raser men det lade översättaren för TV4 in alldeles själv i texten.

UTLANDS-NYTT

Alternativ till fortkörningsböter

I Estland har man experimenterat med ett alternativt straff till fortkörningsböter. Om en bilförare stoppas ställs han eller hon inför alternativet att betala böter som vanligt eller att stanna (övervakade av polisen) i en timme. Det handlar än så länge om en experimentverksamhet.

Höjda elpriser

Efter att en tsunami förorsakat en kärnkraftsolycka i Fukushima i Japan 2011 stoppades en stor del av den japanska kärnkraften. Minskad elproduktion ledde till högre priser och i Tokyo höjdes elpriserna med en tredjedel efter olyckan. Regeringen har studerat konsekvenserna av kärnkraftsolyckan. En följd av den minskade elförsörjningen är 1280 dödsfall förorsakade av köldskador under perioden 2011–2014. Därtill kommer ej kvantifierade konsekvenser som förorsakas av ökade föroreningar (på grund av ökad kolkraft) och därav följande luftvägssjukdomar. Antalet dödsfall orsakade av de höjda elpriserna är vida större än det antal som förolyckades i själva kärnkraftsolyckan. Många japaner, cirka 15000, dog direkt i tsunamin, till exempel genom drunkning, utan att det hade något med kärnkraften att göra.

(The Economist)

Asiatiskt skräp

Mitt i Sydatlanten ligger ön Inaccessible (betyder otillgänglig). Den är obebodd, men tillhör den brittiska kolonin Tristan da Cunha. En som besökt Inaccessible regelbundet är ornitologen Peter Ryan vid Universitetet i Kapstaden. Vid sidan om att titta efter fåglar har Ryan räknat skräp. Inaccessible ligger så till att mycket skräp samlas just där. 1989 kom 67 procent av plastflaskorna på Inaccessible från Sydamerika, mot 20 procent 2018. Vad som gått uppåt är det asiatiska skräpet, från 9 procent till 74 procent, och detta trots att Inaccessible ligger mellan Afrika och Sydamerika, ganska långt från Asien. Ryan har släppt sina observationer i *Proceedings of the National Academy of Sciences*.

Nej till framsteg

I Östafrika har en larv, som på engelska kallas armyworm, förstört många majs-skördar. Forskarna har tagit fram genmodifierade varianter av utsädet som vid tester visat sig stå emot larverna. Men genmodifierat utsäde är förbjudet i både Kenya och Uganda. Regeringarna föredrar övergivna fält och fattiga bönder före rika majs-skördar.

Hysesregleringens följder

På Manhattan bor 25 000 hushåll med inkomster på över 200.000 dollar i hyresreglerade lägenheter. Studier som gjorts visar att hysesregleringen leder till högre hyror än vad som annars hade varit fallet. I San Francisco skärptes hysesregleringen i mitten av 1990-talet. Genom minskat utbud (bland annat genom omvandling till motsvarigheten till bostadsrätter) med 15 procent, ökade hyrorna trots hysesregleringen med fem procent. I staden Cambridge i Massachusetts avskaffades hysesregleringen ungefär samtidigt som den skärptes i San Francisco. I Cambridge blev följden att existerande hyreslägenheter graderades upp och renoverades.

Marknadsekonomi i Uzbekistan

På Sovjettiden var tvångsarbete på bomullsfälten i Uzbekistan normen. Skolelever, kontorsfolk och industriarbetare tvingades ut på fälten vid skördetid. Tvångsarbetet har fortsatt efter Sovjetunionens fall och Uzbekistans självständighet. För tre år sedan fick Uzbekistan en ny ledning. Presidenten Islam Karimov hade styrt sedan 1991 och han var innan dess kommunistpamp. 2016 tog Sjavkat Mirizijojev över. Han står för nytänkande i två avseenden. För det först vill han gärna se att Uzbekistan tillverkar bomull och även bomullskläder istället för att bara exportera råbomull. För det andra arbetar han för att avskaffa tvångsarbetet inom bomullssodlingen. Det statliga inköpsmonopolet är avskaffat och sedan en tid finns det privata uppköpare som konkurrerar med priset. Förhoppningsvis ska prisökningar leda till att bomullssodlarna får råd att betala sina plockare så att tvångsarbetet kan avskaffas. Mer än

300 västerländska företag vägrar att befatta sig med uzbekisk bomull på grund av rådande förhållanden. Export har därför endast kunnat ske till gamla sovjetrepubliker och mindre nogräknade länder i Östasien.

Flodhästar i Colombia

Flodhästar lever i Afrika. Men knarkkungen Pablo Escobar importerade några till ett privat zoo i Colombia. Där fanns även giraffer, noshörningar, zebror och kameler. När Escobar dog en våldsam död 1993 förflyttades zeborna och kamelerna till andra zoon. Girafferna och noshörningarna släpptes, men dog snart ut. Flodhästarna som släpptes klarade dock av att föröka sig i Colombia och blev snart en plåga för det lokala jordbruket (och även för fiskenäringen). När missnöjd lokalbefolkning började skjuta flodhästar reagerade djur”vänner”. De stämde regeringen efter att den understött jakten på flodhästar och de lyckades vinna i domstol. Flodhästar är nu fridlysta i Colombia, trots att samtliga flodhästar härstammar från en knarkkungs privata zoo och därmed också ”kännetecknas av alla problem som inavel förorsakar”.

750 000 venezolaner i protest mot diktatorn Nicolas Maduro

Nyligen anordnade oppositionen, med den internationellt erkände presidenten Juan Guaidó i spetsen, protestmöten mot Nicolas Maduros regering. Ungefär 750 000 venezolaner deltog i protesterna som ordnades på 141 platser runt om i landet. *(Breitbart)*

Problem med vindkraften i Tyskland

I Tyskland, som försörjts med el från kol- och kärnkraftverk, har man beslutat att avveckla bägge kraftslagen. Istället ska det bli vindkraft och solkraft. Men utbyggnaden av vindkraften går inte lysande. Under första halvåret 2019 togs bara 86 nya vindkraftverk i drift (samtidigt som 51 lades ned). Folk protesterar mot buller och andra problem. Flera delstater har därför infört krav på en kilometers avstånd mellan bebyggelse och vindkraftverken, vilket är svårt att genomföra i praktiken i det tätbefolkade Tyskland. Vindkraftverken i Tyskland har garanterats fasta priser i tjugo år. Men nu har så många vindkraftverk byggts, att när det blåser ordentligt

blir det elöverskott med negativa priser som följd. I botten måste det alltid finnas kol, gas och kärnkraft för att klara av när det inte blåser. Men dessa kraftslag får inte tillräckligt betalt för att täcka sina kostnader, eftersom vindkraftverken har företrädde de tider när de kan leverera. Då måste kol och gas stängas av, vilket innebär att de får för kort drifttid för att täcka de fasta kostnaderna. (Klimatsans)

Glacier National Park försvann inte

Så sent som förra året fanns det skyltar vid Glacier National Park i Montana att glaciären skulle vara borta till 2020. De skyltarna har smugits undan, samtidigt som flera glaciärer i närheten har vuxit till sig. (zerohedge.com)

Översvämning i Venedig

Det har varit översvämning i Venedig – igen. Och trots att översvämningarna är ständigt återkommande skylls de den här gången på klimatförändringar. Nils-Axel Mörner, en av världens främsta experter på havsnivåer, noterar att det redan 1825 inträffade en översvämning liknande årets. Översvämningarna beror enligt Mörner på lokalt väder och vind och inte globala klimatfenomen.

Det finns i Venedig observationer kring vattennivån sedan 300 år tillbaka. Det handlar om att marken sjunker, inte att havet stiger. Vattenståndet för 1966, för femtiotre år sedan, var 10 cm lägre än

idag. Tio centimeter på mer än femtio år. Men eftersom de mätningar som gjorts av landytans sänkning visar på 2,4 mm/år under de senaste trehundra åren, så betyder siffrorna från 1966 att vattenytan egentligen sjunkit med 2 cm på femtio år...

Landsänkningen i Venedig förklaras av geologiska processer och inte minst då av tyngden på de enorma sedimentmassor som avlagrats i mynningen på floden Po. (frihetsportalen.se)

Djuraktivist knivskar kvinnlig kyrkobesökare för att hon bar pälsstövlar

Meredith Lowell knivskar en kvinnlig kyrkobesökare i Cleveland, Ohio. Besökaren fick två knivhugg i armen och ett i magen, men klarade livhanken. Den gripna Lowell hade redan 2012 gripits för att hon försökt hyra en mördare för att angripa personer med päls. Det verkar som om många djuraktivister numer sätter större värde på djur än människor, och inte drar sig för att gå till våldssamma angrepp mot den som uppträder felaktigt enligt dem. (Fox News)

Facebook mörklägger

I Washington har det varit allmänt känt att den så kallade "visselblåsaren" angående Donald Trumps telefonsamtal med Ukrainas president Volodymyr Zelenskyj heter Eric Ciaramella. Han lyssnade inte själv på samtalet, men skvallrade om vad

han fått höra av personer som lyssnade på samtalet. Ledande media i USA som *Washington Post* och *New York Times* har inte namngett Ciaramella och Facebook har gått så långt att de tagit bort alla inlägg som nämnt Ciaramella vid namn. Så gällde även när det fanns en länk till en artikel om Ciaramella på *Contra* Facebook-sida. Inlägget var borta inom några timmar. Facebook har inte förklarat saken eller ens meddelat *Contra* att inlägget tagits bort.

I flertalet amerikanska media utanför den politiska korrekthetens ramar har Ciaramella nämnts vid namn.

"Nürnberg-rättegång" mot kommunister

Vid ett möte i Senaten i Rom i november presenterade sex ledande italienska parlamentariker och akademiker ett upprop för Nürnbergrättegångar mot kommunismen: professor Renato Cristin, professor Roberto de Mattei, Dr. Dario Fertilio, senator Adolfo Urso, senator Lucio Malan och Hon. Vito Comencini. De menade att trettioårsminnet av Berlinmuren var en lämplig tidpunkt att lämna ett bidrag inte bara till det historiska minnet utan även belysa den omfattande anti-totalitära kultur som ser till framtiden. Man vill uppnå en process som har samma betydelse och värde som en kommunismens Nürnberg-rättegång. Uppropet stöds av den till minne av kommunismens offer av Europaparlamentet upprättade plattformen med högkvarter i Prag i Tjeckien.

Appellen bygger på arbete från den ryske frihetskämpen och dissidenten Vladimir Bukovskij, som avled i november 2019. Bukovskij ville etablera en kommission inför vilken den ryska regimen skulle stå till svars. Männkligheten hade ett moraliskt ansvar för att detta skedde. Dessa tankar har framförts i verket *Le Nuremberg du communisme*.

Bukovskij ville tvinga Ryssland att ta itu med sitt kommunistiska förflutna och förhindra att kommunismen på nytt tog makten.

Bukovskij satt tolv år i sovjetiska läger och psykiatriska kliniker, men skickades till Väst 1976. Bukovskij återvände till hemlandet 1991, men bodde fram till sin död i England. Contramedarbetaren Bertil Häggman är medlem av organisationskommittén.

Vladimir Bukovskij död

En av Sovjetunionens mest kända dissidenter, Vladimir Bukovskij, har avlidit i slutet av oktober i England, 76 år gammal. Han tillbringade 12 år i sovjetiska arbetsläger och psykiatriska kliniker (opposition mot sovjetmakten ansågs i Sovjetunionen vara en psykisk sjukdom). År 1976 utväxlades han i Zürich mot den chilenske kommunistledaren Luis Corvalán. Bukovskij kom direkt från fängslägre, utmärkt och snaggad, klädd i något som liknade en fångoverall. Den chilenska militärjuntan hade uppenbarligen en smartare PR-avdelning än Moskva. Corvalán hade ätit upp sig och var klädd i en skraddarsydd kostym. Han åkte direkt från Zürich till Moskva.

Bukovskij fortsatte i Väst sin akademiska utbildning och studerade neurofysiologi både vid Stanford i USA och i Cambridge i England.

Jag fick tillfälle att träffa Bukovskij två gånger. Första gången täffade jag honom vid Stanford-universitetet i Kalifornien. Intervjun publicerades i *Contra* nummer 3 1984¹. Det var en välmående medelålders man i skinjacka, omöjlig att skilja från en amerikan, som dök upp till intervjun. Helt annat än den utmärkte lägerfånge som landat i Zürich åtta år tidigare. Samtalet med Bukovskij handlade till stor del

¹<https://www.contra.nu/data/tidningen/Contra843.pdf>

Vladimir Bukovskij 1987. Foto Rob C. Croes/Wikimedia

Folkkampanjen för ett tryggt samhälle

Contravännan Ingvar Åhman-Eklund har startat Folkkampanjen för ett tryggt samhälle. Syftet är att sätt press på politikerna för att på allvar bekämpa den grova gängbrottsligheten med krav på längre fängelsestraff för återfallsförbrytare, samt att diskutera och föreslå flera konkreta åtgärder.

Ingvar Åhman-Eklund har en bakgrund i gröna vänsterrörelser. Han var en av dem som satte sig tillrätta i en alm i den berömda almstriden i Kungsträdgården i maj 1971. Han var med och grundade Sollentunapartiet den 12 april 1973 och var dess ordförande/gruppledare i 40 år. Han var också med och startade Miljöpartiet i början av 80-talet. För några år sedan var han dessutom ordförande i Humanisterna Stockholm. Numera är han medlem i Centerpartiet och tillhör dem i partiet som hårdast vill bekämpa islamism och andra totalitära ideologier.

Ingvar publicerade den 14 november i år ett inlägg i det nystartade webbforumet debattsidan.nu, vari han uppmanade läsarna att stödja kampanjen. Han bad dem att bli medlemmar i kampanjens grupp på Facebook, som heter just "Folkkampanjen för ett tryggt samhälle". Man

om Moskvastyrning av fredsrörelsen och hur den användes som ett redskap för att främja sovjetiska intressen och påverka valen i Väst. Vi diskuterade även Västs strategi mot Sovjet och Bukovskij menade att Väst saknade strategi och helt hade missuppfattat konflikten.

Bukovskij var med och bildade den internationella motståndsrörelsen mot kommunismen, Resistance International, som organiserade femton motståndsrörelser i elva kommuniststyrda länder.

Andra gången träffade jag Bukovskij på Hillel-skolan i Stockholm, där han höll ett föredrag. Även om vi hade ett bra samtal blev det den gången aldrig tillräckligt för en intervju i *Contra*.

Contra har gett ut en av Bukovskij's böcker i svensk översättning, *Moskva och fredsrörelsen*. Den kan fortfarande köpas i *Contras* nätbutik². C G Holm

²<https://www.contra.nu/shop/bocker/vladimir-bukovskij-moskva-och-fredrorelsen>

Ingvar Åhman-Eklund

hittar den genom att skriva in namnet i Facebooks sökruta, men man kan också skriva in url-adressen direkt i webbläsaren: <https://www.facebook.com/groups/583123635764133/>

I den gruppen kan man skriva och läsa tips, studera redogörelser för kriminella handlingar, samt debattera lösningsförslag och de krav som kampanjen framför till politikerna.

Kampanjen har även startat ett upprop som man kan skriva under här: https://www.skrivunder.com/stall_opp_och_stoppa_gangkriminaliteten

"Vi kräver att Sveriges Riksdag avsevärt förlänger fängelsetiden både för medverkan till och utförande av grov gängkriminalitet och för medverkan till och utförande av gruppvåldtäkter.

"Flera åtgärder behövs. Våldet måste bort från gatorna. Återfallsförbrytare ska sitta bakom lås och bom. Hederliga människor ska kunna känna sig trygga."

Givetvis behövs fler åtgärder vidtas än att bara förlänga fängelsestraffen, men det gör en viss skillnad att dömda återfallsförbrytare inte för snabbt släpps ut i samhället. Vill man debattera olika strategier för att bekämpa den grova gängkriminaliteten, samt ta del av Ingvars appell, så surfar man till debattsidan.nu och klickar på delforumet "Politik". Ingvars appell och den efterföljande debatten är där fastklistrad som den första debatttraden.

Filip Björner

Toriumreaktorn – kärnkraftens framtid?

Redan på 1960-talet genomfördes experiment med kärnreaktorer där bränslet var torium istället för uran. Torium är flera gånger så vanligt i naturen som uran och det behövs mycket mindre volymer för att producera energi. Men tekniska problem gjorde att torium-spåret lades ned. Sedan några år har forskningen kring toriumreaktorer tagits upp igen. Bland annat i Australien, Indien och Brasilien.

Det nya kärnkraftverket i Euraåminne (Olkiluoto) strax norr om Åbo i Finland har blivit en ekonomisk katastrof för de företag som bygger reaktorn, franska Areva och tyska Siemens. Avsikten var att Euraåminne 3 skulle bli en nystart för det franska bolaget Areva, som därför erbjuder ett fördelaktigt pris som lämnade konkurrenterna på efterkälken. Svenska ASEA-Atom har redan byggt två kärnkraftverk i Euraåminne, men efter diverse affärer försvann ASEA-Atom som självständig leverantör och offerten kom istället från amerikanska Westinghouse. Men Areva var billigare

Det gick dock inte så bra för Areva och Siemens med det nya kärnkraftverket, kostnaderna rusade iväg och förseningar ledde till att reaktorn, som skulle ha tagits i drift 2009 nu beräknas bli klar för start först i juli 2020. Finnarna (bolaget TVO) har visat sig vara duktiga på kontraktsskrivning och förhandlande och fransmännen och tyskarna betalar nu 4,6 miljarder kronor i skadestånd för förseningarna. Kraftverket beräknas kosta TVO cirka 55 miljarder kronor. Det kan jämföras med de första svenska kärnkraftverken som byggdes för under en miljard kronor (i dåtidens penningvärde), men de hade också en effekt på bara en fjärdedel av vad som gäller i Euraåminne.

Euraåminne 3 blev allt annat än det stora slagnumret för Arevas och Siemens byggande av kärnkraftverk som företagen tänkt sig. Kontraktet för Finlands nästa kärnkraftverk, som ska byggas utanför Uleåborg, och främst är avsett för export till norra Sverige, kommer nu att byggas av det ryska bolaget Rosatom och beräknas vara i drift 2028.

De två nya kärnkraftverken i Finland byggs för traditionell drift med uran, där avfallsfrågan är ett problem.

Torium istället för uran

Det finns dock på gång en helt ny typ

av kärnkraftverk som istället för uran använder torium som bränsle. Torium upptäcktes 1828 av den svenske kemisten Jöns Jakob Berzelius och fick namn efter åskguden Tor. Torium är en mineral som är fyra gånger vanligare än uran och som dessutom förekommer i stor mängd i avfallsprodukterna från urandrivna kärnkraftverk. I naturen förekommande torium skulle räcka till världens energiförsörjning i hundratusentals år. Reserverna av torium i naturen är störst i Australien, Indien, USA, Brasilien, Tur-

cg.holm@
contra.nu

kiet och Venezuela. Bara två av dessa länder är notoriskt instabila och politiskt osäkra. Råvaruförsörjningen med torium skulle bli betydligt säkrare än vad som gäller olja och uran idag. Också Grönland och Norge har stora reserver av torium. I Norge finns dessutom företaget Thor Energy som arbetar med utveckling av bränslestavar där torium och uran blandas. De är tänkta att användas i konventionella kärnreaktorer.

Det som är en avfallsprodukt från urankraftverken blir istället en värdefull energikälla i de nya toriumreaktorerna.

Toriumreaktorerna har en annan stor fördel, de är till sin grundkonstruktion betydligt säkrare än urankraftverken. Torium, blandat med salt värms upp till cirka 700 grader, för att kedjereaktionen ska fungera. Skulle värmen öka över den avsedda ökar volymen på saltblandningen, vilket innebär att atomerna kommer så långt ifrån varandra att kärnreaktionen upphör varvid temperaturen automatiskt sänks. Både en explosion och en härdsmälta blir fysiskt omöjliga.

Högre byggkostnader – lägre driftskostnader

Det finns även nackdelar. Det går att konstruera kärnvapen med uran 233, en mellanprodukt i en fungerande toriumreaktor. Dock ingår plutonium 239 i ett vanligt urandrivet kärnkraftverks avfallsprodukter och det kan också användas för kärnvapen. Och kostnaderna för att bygga toriumkraftverket blir mycket höga (men sedan blir driftskostnaderna, framförallt försörjning av energiråvaran, ordentligt billigare).

En extra fördel med toriumreaktorn är att den inte behöver stängas av i samband med laddning av nytt bränsle. Om tekniken bygger på torium upplöst i smält salt är det "bara" att fylla på med nytt bränsle under full drift, samtidigt som förbrukat material tappas ur reaktorn.

Torium kan inte direkt användas som kärnbränsle, men om det bestrålas med neutroner omvandlas det till uran 233, som är drivmedlet i de nya toriumreaktorerna.

Volymerna för en toriumreaktor är helt annorlunda än för en uranreaktor. Ett normalt stort kärnkraftverk med en effekt på 1000 MW behöver varje år 35 ton anrikat uran (vilket i sin tur kräver 250 ton oanrikat uran). En toriumreaktor i samma storlek klarar sig med ett ton torium och ger samma energimängd som 3,5 miljoner ton kol med traditionell förbränningsteknik. Avfallet från en toriumreaktor blir ofarligt efter cirka 300 år, medan avfallet från en uranreaktor inte har avklingat förrän efter 100 000 år.

För Sverige skulle det räcka med 15 ton torium per år för att klara av hela elförbrukningen.

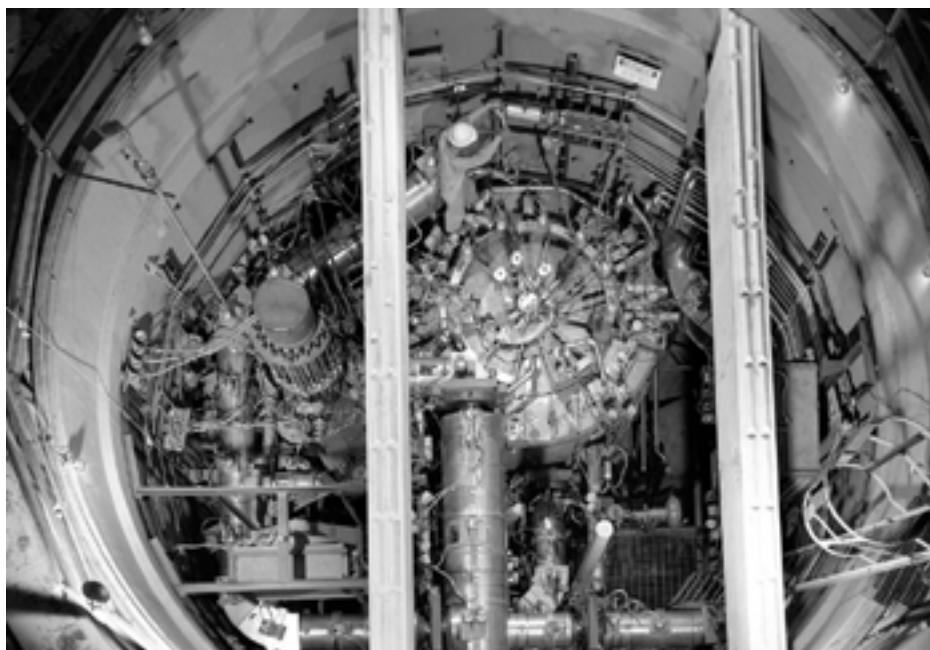
I det avfall som finns från dagens kärnkraftverk ingår så mycket toriumrester att det räcker mer än väl för att försörja ett stort antal toriumreaktorer. Tyvärr är det inte realistiskt att mer än en liten del av redan existerande avfallsprodukter från

kärnkraftverken kan utnyttjas konstruktivt i toriumreaktorer. De projekt som pågår för slutförvaring av kärnkraftsavfall behöver därför fortsätta, de nya kärnkraftverken kan bara ta hand om en mindre del av det avfall som redan finns.

De första experimenten för att pröva tekniken för toriumreaktorer gjordes vid Oak Ridge National Laboratories i Tennessee mellan 1965 och 1969. Det visade sig att ett avgörande problem var att den saltlösning som användes förorsakade korrosion på de nickellegeringar som användes i reaktorn. Livslängden på metallen blev bara fem år, vilket naturligtvis är helt otillräckligt för ett kommersiellt kärnkraftverk. Nu diskuteras nya metoder för att förlänga livslängden. Den mest lovande tanken är att använda keramer med kiselkarbid. Tekniken kring keramer har utvecklats snabbt sedan 1960-talet och här öppnas en möjlighet att komma runt korrosionsproblemen som upptäcktes i Oak Ridge.

Det kommer att ta decennier innan eventuella toriumreaktorer är redo för kommersiell drift. Men under senare år har intresset växt och det finns flera nya projekt på gång. Efter motgångarna i Oak Ridge och nedläggningen av experimentreaktorn 1969 var det länge stiltje i utvecklingen av toriumreaktorer, men nu är flera intressenter på gång.

I Kina är det staten som är huvudaktör i utvecklingsarbetet. Målet är en experimentreaktor på 10 MW 2025 och en på 100 MW 2035. Det är då fortfarande en bra bit kvar till en kommersiell storlek på reaktorn. I Kina arbetar man med saltkylning, den teknik som visade sig vara svår

Experimentanläggningen med en toriumreaktor i Oak Ridge National Laboratory. Sedan problem visat sig med saltkylningen var toriumreaktorn näst intill bortglömd i fyrtio år. Nu pågår åter ett intensivt arbete för att undersöka möjligheterna att få billigt torium att ersätta dyrt uran, samtidigt som kostnader och säkerhet förbättras. Observera arbetaren i hjälm högt upp i bildens mitt. Foto: Oak Ridge National Laboratory.

att få att fungera i Oak Ridge.

I Indien använder man en enklare teknik, ett slags mellanting mellan en vanlig uranreaktor och en reaktor med flytande torium. En försöksreaktor på 10 MW startas 2019. De indiska reaktorerna drivs huvudsakligen med plutonium, men en del av energin kommer från torium, som bestrålas av neutroner och omvandlas till uran 233.

Indien producerar idag 9 procent av landets energi med konventionell kärnkraft, men planerar att detta ska öka till 25 procent år 2050. En förutsättning för

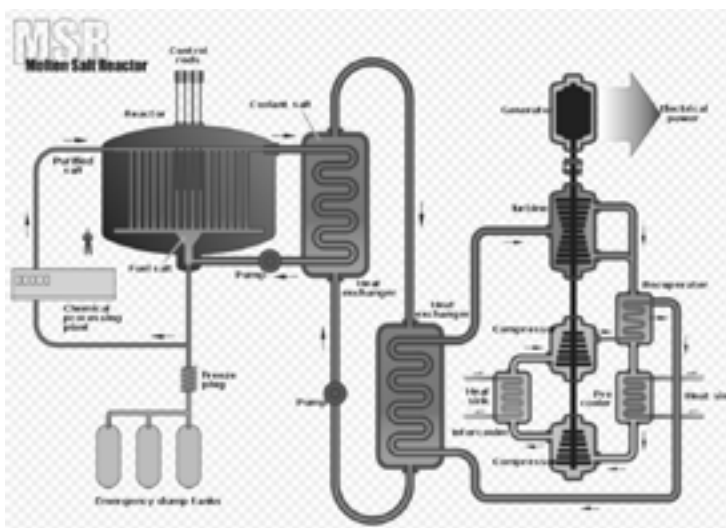
detta är dock att toriumreaktorerna blir funktionsdugliga. Indiens toriumreserver är bland de största i världen, medan uran-tillgångarna är ganska begränsade.

Experimentella anläggningar på gång

I USA finns ett företag som heter Flibe Energy, som arbetar med en experimentreaktor i storleksordningen 25 MW. Tanken är att reaktorn ska tas fram för att klara energiförsörjningen åt amerikanska militärbaser, eftersom byråkratin skulle vara mindre än kring ett rent civilt projekt.

Ett annat amerikanskt företag heter ThorCon som ritar på en reaktor på 250 MW. Även i Nederländerna finns det projekt på gång.

Fortfarande ser det ut som om en kommersiellt fungerande toriumreaktor ligger 20–30 år fram i tiden. Ungefär samma tidsperspektiv som det sedan lång tid rått för kommersiella fusionsreaktorer. Tanken på en fungerande fusionsreaktor har sedan snart femtio år legat 20–30 år i framtiden, utan att planerna kommit närmare ett förverkligande.

Principskiss för smältsaltreaktor från US Department of Energy Nuclear Research Advisory Committee

Massindoktrineringen i Sverige

Vissa sektorer i samhället spelar större roll än andra. Och i just de sektorerna har vänstern en stor dominans. Vänsterns inflytande på värderingssektorerna är hisnande.

Den sedan 50-talet pågående massindoktrineringen av svenska medborgare – numera från förskolan till servicehemmet – är förnedrande och bör upphöra. Den ständiga påverkan från statstelevisionen är en sak; vänsterdominerade litteraturlistor och politisk påverkan i undervisningen på universiteten en annan; liksom klagomål från förläggare/författare beträffande urvalet av böcker, som får litteraturstöd och så vidare. På område efter område möter man en ihållande vänsterpropaganda och åtgärder för att påverka människor politiskt. Den finns överallt: kulturmarxismen i statsmedia och andra media; vinklingar, överdrifter, halvsanningar och eliminering av obekväma sanningar i skolan och dess läroböcker; vänstervridningen av många ämnen på universitet och högskolor; och mängden av propagandainsatser från vänster inom de flesta samhällssektorer.

Omfattningen är troligen unik i västvärlden, och bland annat spelar indoktrineringen genom offentligfinansierade och vänsterorienterade privata organisationer en betydande roll. Folkbildningsorganisationer som ABF, könsorienterade organisationer som RFSL, invandrarorganisationer och så vidare spelar en viktig politisk roll genom indoktrinering eller för att röja vägen för nya synsätt och påverka människor i en riktning, som dagens socialister bestämt. Tillämpningen av Politisk Korrekthet (PK) i media, politiska debatter och i offentlig administration är genomträngande och konsekvent. PK plågar mängder av svenskar och skadar kraftigt yttrandefriheten i Sverige. PK är ett direkt försök att hindra ”fel” åsikter att överhuvudtaget yttras, eller – om så ändå sker – hindra dessa att nå andra människor. Det har blivit en del av massindoktrineringen.

Webben och sociala media blev under ett antal år ett välkommet andningshål för många svenskar utleda på åsiktsförtrycket i TV och tidningar. Vi ser nu hur de stora jättarna Facebook, Twitter, YouTube med flera i USA har startat ett tydligt gemensamt projekt att eliminera frihetliga

åsikter från sina plattformar. Den policyn kommer snart troligen införas i många andra länder. Vänstern ger inte godvilligt upp sitt dominerande mediaövertag.

Vad gjorde massindoktrinering möjlig i Sverige?

Ett huvudskäl var socialdemokratis politiska dominans under den snabba tillväxten och samhällsomvandlingen under de tre decennierna 1945–1975. Denna gav först och främst politiska och organisatoriska möjligheter att djupgående forma landets myndigheter och att bemanna dem med trogna krafter. Myndigheterna kunde sedan på olika sätt påverka medborgarnas åsikter. Samtidigt gav det tillfälle och makt att bland annat genom finansieringen påverka många icke-of-

dan.ahlmark
@contra.nu

fentliga organisationer, och till exempel möjliggöra för dessa att i samverkan med staten skaffa sig ett dominerande inflytande på ett visst område – måhända i strid med icke socialdemokratiska alternativ. Den ena maktbastionen efter den andra byggdes upp, och användes sedan för att också stärka ställningen på angränsande områden. Utanför de totalitära staterna har nog inget parti etablerat ett så finmaskigt nät av inflytande över hela samhället som Sveriges socialdemokratiska Arbetarparti (SAP). I och med murens fall och nedgången i attraktivitet för dess ideologi samt förlusten av traditionella väljare till de borgerliga, ökade i partiet öppenheten mot vänster för åsikter, som tidigare setts som för extrema. Samtidigt är vänstern till vänster livaktig. Genom samverkan med V och senare MP har efter 1976 regeringsmakten fortfarande mest innehaft av SAP.

De borgerliga har kanske haft för korta regeringsperioder för att demontera den socialdemokratiska inflytandemaskinen. Men huvudskälet är nog att de borgerliga koalitioner inte haft kraft, vilja eller förmåga att utmana de väletablerade socialdemokratiska etablissemangen på område efter område. Vid regimskiften byter man ut en del ledningar för förvaltningar etcetera men har inte kunnat eller vågat (?) att djupt reformera väl etablerade socialdemokratiska grupper, som på område efter område utgör maktbasen för SAP. Genom den sedan 50-talet pågående anpassningen inom särskilt Centern och Liberalerna till socialdemokratiska synsätt finns dessutom föga kraft och målmedvetenhet i den borgerliga koalitionen i syfte att genomföra detta. En fråga, som då väcks, är på vad sätt svensk borgerlighet är betjänt av en sådan konstlad och ofta kraftlös ”opposition”. De liknar de många republikanska politiker i USA, vilka i valtider talar om frihetliga lösningar, men efter valet syns ingå i ett ”Enhetsparti” tillsammans med demokraterna.

Vilken är den egentliga omfattningen?

Vissa sektorer i samhället spelar en betydligt större roll för medborgarnas värderingar än andra. Låt oss kalla dem för VärderingsSektorer (Vser) alternativt opinionsarbetarsektorer, eftersom så många där just arbetar med att påverka den svenska opinionen. Socialdemokratin förstod tidigt att till exempel kulturarbetare kan vara mycket viktiga opinionsarbetare. Vänsterns dominans över samhällets Vser är ytterst skadlig för svenskarnas rätt till en korrekt verklighetsbild och korrekt kunskap om samhället och därför också ett hot mot Sveriges politiska utveckling. Av det skälet föreslog jag i min bok om svensk libertarianism, att man inledningsvis¹ i realiteten garanterar politisk neutralitet alternativt

¹ Dan Ahlmark, 2017, *Vakna upp! Dags att dö! Libertarianism och den Civila Valfärds-Staten*. Realia Förlag, Stockholm.

balans (likvärdig behandling) av olika politiska åsikter i offentliga institutioner och statsstödd verksamhet. I till exempel kultursektorn ska utdelningen av pengar till privata organisationer eller personer inte vara vänstervriden utan vara saklig och rättvis. Om rättvisa inte kan avgöra, ska ändå balans i stödet av personer eller organisationer med olika åsiktsriktningar tillämpas (i väntan på att sådant stöd blir helt privatiserat). Det medför, att metoderna att fördela pengar ska ses över gällande bland annat kulturen.

Förslag till åtgärder, som eliminerar vänsterns hegemoni gällande till exempel statsmedia, skola och högre utbildning, föreslås i boken. Borgerliga och frihetliga samhällskrafter kan arbeta hur hårt, länge och skickligt som helst men ändå i längden stå sig slätt, om vänstern inte tvingas släppa sitt grepp om bland annat dessa områden. Borgerligheten är nog dömd till ständig reträtt, om inte politisk neutralitet eller balans återställs där. Med tanke på att nu även yttrandefriheten är under stark attack i Sverige genom PK, kan man inte retirera längre. Till och med i ett så fritt land som USA har vänsterns övertagande i otaliga universitet av fakulteterna i främst samhällsvetenskapliga ämnen lett till en kraftig ökning i landet av studenter med starka sympatier för socialism och med en helt okunnig syn på kommunismen. Alternativa åsikter motarbetas där aktivt, lärare med frihetlig syn anställs inte och så vidare.

De svenska politiska partiernas olika organisationer är självfallet naturligt partiska och berörs inte här. Socialdemokratin har vid sidan av partiet byggt upp en rad stödorganisationer, som delvis bygger på offentlig finansiering. Granskning av dessa stödorganisationer i syfte att undersöka, om de numera verkligen bör stödjas – och i vilken utsträckning – av det offentliga bör ske. SAP har också vunnit inflytande i många folkrörelser. I vissa, såsom kooperationen, Hyresgästföreningen och PRO, har inflytandet varit eller är mer dominant än i andra. Den svaga variant av folkrörelser, som utvecklats under de senaste decennierna – Non Governmental Organizations (NGOs) – med vanligen ett betydligt mer begränsat fokus och med en mindre utpräglad demokratisk styrning, har socialdemokratin utnyttjat i många fall (se nedan). Det offentliga kan då bland annat genom den offentliga finansieringen vägleda dessa mot önskade

politiska mål.

Men vilka är då samhällets viktigaste värderingssektorer, där frihetliga krafter måste genomföra regler om neutralitet/balans alternativt skaffa en egen mycket starkare ställning? De är följande; (1) statsmedia och olika media inom den offentliga sektorn; (2) skolmyndigheter; (3) i första hand samhällsvetenskapliga fakulteter på universitet och högskolor men även vissa andra; (4) offentliga förvaltningar, där anställda kan bedriva socialistisk propaganda till exempel vård- och omsorgssektorn i vissa kommuner och landsting; (5) organ och ledningar inom den offentliga kultursektorn, vilka handhar frågor gällande offentligägda teatrar, opera, balett, musik, museer och bibliotek med mera; (6) offentliga organ (statliga, landsting eller kommuner) som fördelar pengar till privata organisationer (NGOs) eller personer, som ges statsstöd på en mängd områden. På kulturområdet gäller det till exempel litteratur, teater och film.

Bland fackföreningarna ser sig LO, som historiskt, organisatoriskt och verksamhetsmässigt varit den andra hälften av socialdemokratiska partiet, fortfarande helt som en vänsterorganisation. Trots att bara hälften av medlemmarna röstar på vänsterpartier, är dess politiska linje alltid socialdemokratisk eller mera extrem. Det finansiella och arbetsmässiga stöd socialdemokraterna får främst i valtider från LO är ovärderligt. Den fackliga pressen utgör kontinuerligt ett viktigt

Svenska media är vänsterdominerade – inte minst gäller det "public service". Foto: Holger Ellgaard, Wikimedia.

propagandastöd för partiet och så vidare. Andra fackförbund som TCO har en lång historia gällande samarbete med socialdemokraterna.

Svenska kyrkan har beskrivits som kappad av medlemmar från 68-vänstern, av vilka vissa började ägna sig åt teologi efter att det öppna angreppet på det fria samhället misslyckades i slutet av 60-talet². Genom att dessa marxister senare samarbetade gällande sin mission att radikaliserade kyrkan, vann de snabbt inflytande. Med regeringens dåvarande utnämningsrätt av biskopar och ärkebiskop fick man också ett vänsterinriktat ledargarnityr för svenska kyrkan. Reglerna för biskopsval har sedan ändrats, men socialdemokraterna har fortfarande en mycket stark ställning i kyrkan. Återerövringen av denna från socialistisk dominans är väsentlig.

Socialisterna behärskar inte bara statsmedia. De svenska journalisterna är till övervägande del anhängare av vänstern. Även om ledarsidorna och chefredaktörerna i de svenska tidningarna huvudsakligen är borgerliga, överväger vänsterinriktningen i många andra delar av tidningen. Borgerliga journalister möter i många tidningar i det närmaste ett yrkesförbud. TV4 har inte uppfyllt målet att åstadkomma någon balans i förhållande till SvT. Precis som i samhällsvetenskapliga ämnen i universitet och högskolor väljer de flesta media vänsteranhängare som anställda och utesluter andra av ideologiska skäl (vilket man aldrig erkänner). Så svenska media är allmänt vänsterdominerade. En annan viktig värderingssektor är popkulturen, vilken också vanligen saluför vänsterschabloner.

Så omfattningen av vänsterns inflytande på värderingssektorerna är hisnande. I en följande artikel kommer jag att behandla frågan, vad man kan göra för att minska eller eliminera vänsterdominansen över opinionsarbetarsektorerna. 📧

Dan Ahlmark är ekon lic och jur kand. Efter arbete i industrin och konsultföretag i Sverige och utlandet samt forskning vid EFI/HHS startade han ett konsultföretag 1980 med inriktning på affärsutveckling och konkurrensstrategi. Han gav förra året ut boken *Vakna Upp! Dags att dö! Libertarianism och den Civila Valfärds-Staten*.

² <http://www.contra.nu/contr-artikler/svenska-kyrkan-och-kulturmarxismen/>

NATO 70 år: Försvarsallians i förvandling

NATO (North Atlantic Treaty Organization), även kallat Atlantpakten, grundades i Washington, D. C. den 4 april 1949. Organisationen förste generalsekreterare, den brittiske generalen Hastings Lionel Ismay (Lord Ismay), uttryckte dess målsättning på följande kärnfulla sätt: ”Hålla ryssarna ute, amerikanerna inne och tyskarna nere.”

Det kan, nu när NATO nyligen firat 70-årsjubileum, konstateras att denna målsättning förändrats i åtskilliga avseenden. Detta framgår med önskvärd tydlighet av Ann-Sofie Dahls faktaspäckade bok *NATO – historien om en försvarsallians i förändring*.¹

Jag konstaterar vidare att Ann-Sofie Dahl är precis rätt person att skriva en historisk genomgång av NATOS göranden och låtanden från grundandet 1949 till dags dato. Bland hennes meriter märks att hon är docent i politisk historia samt Nonresident Senior Fellow vid Atlantic Council i Washington, D. C. Hon är eller har varit krönikör i ett antal publikationer och är dessutom bosatt i NATO-landet Danmark.

Kollektivt försvarssystem

NATO grundades av USA, Storbritannien, Frankrike, Italien, Kanada, Norge, Belgien, Nederländerna, Portugal, Danmark, Luxemburg och Island. De sjösatte ett kollektivt försvarssystem där medlemmarna förbinder sig att försvara varandra i fall av yttre angrepp. De enda nordiska/skandinaviska länderna som valde att stå utanför den västliga försvarsalliansen var således Sverige och Finland.²

NATO har genom åren haft 13 generalsekreterare. Först ut var som nämnts ovan Lord Ismay. Sedan 2014 innehas posten av Norges tidigare statsminister Jens Stoltenberg, som 2014 efterträdde dansken Anders Fogh Rasmussen. Det operativa befälet utövas emellertid av en Supreme Allied Commander Europe (SACEUR), för närvarande den amerikanske flyggeneralen Todd D. Wolters.

När NATO bildades var den europeiska kontinenten svårt förhärjad av Andra världskriget med dess omkring 50 miljoner dödsoffer och ymniga flyktingströmmar. I Europa rådde en rörande enighet om att framtida europeiska krig till nära

nog varje pris måste undvikas. Det var uppenbart för alla att USA var det enda demokratiska land som hade förutsättningar att sätta kraft bakom denna målsättning och samtidigt hindra kontinenten från att uppslukas av en totalitär diktatur liknande den nazityska.

Lösningen på det militära planet stavades NATO, som hade föregåtts av den så kallade Brysselpakten från 1948 med Belgien, Frankrike, Luxemburg, Nederländerna och Storbritannien som medlemmar. Dessa insåg att det skulle bli nödvändigt att till den västeuropeiska

tommy.hansson
@contra.nu

försvargemenskapen knyta USA, som sedan dess dominerat NATO.

Den direkta orsaken till NATOS eller Atlantpaktens bildande var den aggression som utövades av det kommunistiska Sovjetunionen, som beundrades av många aningslösa västerlänningar som den jämte USA mäktigaste segrarmakten i det senaste kriget. Sovjet hade enligt Winston Churchill i ett tal i Fulton i Missouri i USA 1946 fällt ner en ”järnridå” tvärs över den europeiska kontinenten och förslavat halva dess befolkning.³

Särskilt akut blev behovet av ett samlat västerländskt försvar efter det sovjetstödta, kommunistiska maktövertagandet i Tjeckoslovakien 1948, vilket enligt många bedömare sparkade igång det långdragna Kalla kriget på allvar.⁴

Koreakriget gav storsatsning på NATO

Enligt det första strategiska konceptet

var det meningen att USA skulle stå för det strategiska luftförsvaret under det att Storbritannien skulle ta hand om det taktiska. Övriga medlemsländer skulle förse NATO med marktrupper. Det var ett uppdrag som ledde till slitningar inom alliansen – de kontinentaleuropeiska medlemmarna upplevde det som att det var deras uppgift att förse NATO med ”kanonmat”.

”Det skulle, lite otippat, till ett krig i Korea för att harmonin helt skulle infinna sig i det nya transatlantiska samarbetet”, skriver Ann-Sofie Dahl (sidan 32), ”och för att NATO skulle ta steget vidare från en institution som fortfarande mest befann sig på pappret till en regelrätt organisation med en politisk och militär infrastruktur.”

När Koreakriget inleddes med det av Sovjetunionen och röda Kina uppbackade kommunistiska Nordkoreas angrepp på det USA-stödda Sydkorea den 25 juni 1950 utbröt viss oro bland de västeuropeiska allierade. De länder som hade undertecknat Washingtonfördraget befarade nu att USAs insatser i Koreakriget skulle ske på bekostnad av försvaret av västdemokratierna i Europa.⁵

”Det visade sig emellertid bli precis tvärtom”, konstaterar Dahl (sidan 33). ”Den amerikanska tolkningen av Nordkoreas invasion av Sydkorea var att detta inte var någon isolerad attack utan ett första steg i en global kommunistisk offensiv mot väst.”

USA vände med andra ord alls icke Europa ryggen utan storsatsade tvärtom på NATO i syfte att stå väl rustat för en tänkbar sovjetisk aggression i Västeuropa, och kort tid efter Koreakrigets utbrott beviljade kongressen den amerikanska regeringen under president Harry S Trumans ledning fyra miljarder dollar för att förstärka försvaret av Västeuropa.

Dahl: ”Under de följande åren skulle NATO genomgå en formidabel uppbygg-

¹ Historiska media 2019, 229 sidor. <https://historiskamedia.se/bok/nato/>

² <https://sv.wikipedia.org/wiki/Nato>

³ <https://www.aef.se/Omvarlden/Notiser/Ironcurtain.htm>

⁴ <https://sv.wikipedia.org/wiki/Pragkuppen>

⁵ <https://www.so-rummet.se/fakta-artiklar/koreakriget-ett-oavslutat-krig>

NATO har idag 29 medlemsstater och högkvarteret finns i Bryssel

nad och omorganisation med en ny integrerad militär struktur under ledning av en amerikansk högsta befälhavare...” Den förste NATO-befälhavaren (SACEUR) i Europa var ingen mindre än general Dwight D. Eisenhower, som hade anförde allierades invasion av Normandie på Dagen D den 6 juni 1944 och två år efter Koreakrigets utbrott valdes till ny amerikansk president.

Warszawapakten bildas

NATO och Västvärlden insåg snart att, om det skulle vara möjligt att på effektivast möjliga sätt försvara de västliga demokratierna mot sovjetrysk aggression, så var det nödvändigt att införliva Västtyskland med Atlantpakten. Således blev Västtyskland (Förbundsrepubliken Tyskland) NATO-medlem den 5 maj 1955 villkorat med att landet inte skaffade sig egna kärnvapen.

Som en reaktion på det västtyska inträdet bildades på Moskvas initiativ den 14 maj den så kallade Warszawapakten (WP, officiellt Fördraget om vänskap, samarbete och ömsesidigt bistånd). Medlemsländer var Sovjetunionen, Tjeckoslovakien, Östtyskland, Polen, Ungern, Bulgarien och Rumänien. Till skillnad från NATO var WP till sin karaktär offensivt och hade till uppgift att gripa in när socialismens ”landvinningar” ansågs hotade i något medlemsland. Så skedde i samband med Ungernrevolten 1956 och resningen i Tjeckoslovakien 1968.⁶

Återstoden av det Kalla kriget skulle till betydande del komma att präglas av

⁶ <https://sv.wikipedia.org/wiki/Warszawapakten>

tvekampen mellan NATO och Warszawapakten. Den sistnämnda organisationen upplöstes formellt den 1 juli 1991, mindre än ett halvår innan Sovjetunionen imploderade på nyårsafton samma år. NATO fortsatte dock att existera i högönsklig välmåga vilket överraskade en del bedömare.

NATO har dock genom åren ingalunda varit förskonat från inre slitningar. 1966 valde således Frankrike på president Charles de Gaulles initiativ att dra sig ur NATOS gemensamma militärkommando. Ann-Sofie Dahl (sidan 42): ”I mars 1966 mottog den amerikanske presidenten Lyndon B. Johnson ett brev från sin franske kollega med krav på att alla NATO-kommandon på fransk mark skulle dras tillbaka inom ett år, samtidigt som all fransk personal skulle lämna SHAPE.” (SHAPE=Supreme Headquarters Allied Powers Europe).

För att ytterligare markera den franska självständigheten började Frankrike även utveckla egna kärnvapen, på franska benämnda Force de frappe. Dessa är enbart avsedda för försvaret av det egna landet och således ej underställda NATO. De franska kärnvapnen utgör världens tredje största kärnvapenstyrka efter Rysslands och USAs motsvarigheter. 1993 återträdde Frankrike som fullvärdig medlem av NATO.⁷

Ett nytt kapitel i NATOS historia

Efter Sovjetunionens upplösning har NATOS uppgifter av naturliga skäl omdefinierats. Enligt det nya konceptet kunde

⁷ https://sv.wikipedia.org/wiki/Frankrikes_k%C3%A4rnvapen

NATO ingripa utan att något medlemsland utsatts för yttre hot. 1995 ingrep NATO i Bosnienkriget efter FN-beslut och 1999 gick man ut i krig mot det dåvarande Jugoslavien inom ramen för Kosovokrigen, nu utan FN-beslut, och genomförde en 14 veckors bomboffensiv. Denna ledde till att kriget upphörde den 11 juni 1999 och att den jugoslaviske diktatorn Slobodan Milosevic fann sig nödgad acceptera FNs resolution 1244 och att dra tillbaka de serbiska styrkorna från Kosovo.⁸

När den islamistiska terrorgrupperingen al-Qaida den 11 september 2001 angrep World Trade Center i New York och det amerikanska försvarshögkvarteret Pentagon i Langley i Virginia, var det startskottet för en ännu pågående islamistisk offensiv mot inte bara USA, utan mot den demokratiska Västvärlden och dess frihetliga traditioner i stort.

Ann-Sofie Dahl beskriver på följande sätt vad attackerna den 11 september 2001 medförde för NATOS del (sidorna 136-137): ”Även för NATO innebar 11 september-attackerna inledningen på ännu ett nytt kapitel i försvarsalliansens historia. Det första årtiondet efter Berlinmurens fall hade präglats av ljusa förhoppningar om evig fred och frihet, trots krig och etnisk rensning i Europas sydöstra hörn. Det nya decenniet, århundradet och rentav årtusendet inleddes till en mörk bakgrund, med oro över nya attentat och dystra spekulationer om vart (väst)världen var på väg.”

Det så kallade Nine Eleven resulterade i att för första och hittills enda gången i NATOS historia artikel 5 om ömsesidiga

⁸ <https://sv.wikipedia.org/wiki/Kosovokrigen>

BOK-NYTT

Efter demokratin

Tidigare etnologiprofessorn Karl-Olov Arnstberg är en flitig skribent. Många av böckerna ges ut på det egna Debattförlaget. Så också med en essäsamling under titeln *Efter demokratin*. En bok som lägger tyngdpunkten på islam och dess framväxt i det svenska samhället. I 1930 års folkräkning fanns det femton muslimer i landet. 1970 var det över 10 000 (mest turkar och bosnier) och idag lär det finnas flera hundra tusen. Arnstberg hävdar att det inte finns något större hot mot Europa och Västerlandet än islam, och han påpekar att muslimer sedan tusen år försökt erövra Europa. Tidvis har erövringsförsöken varit militärt framgångsrika, som i Spanien som var muslimskt mellan 800- och 1400-talen och på Balkan där turkarna härskade i fyrahundra år, fram till senare delen av 1800-talet när flertalet Balkanländer nådde självständighet i förhållande till det Osmanska väldet. Kvar blev området kring Istanbul (erövrat av turkarna 1453, men länge med en betydande grekisk ortodox befolkning) samt Bosnien. Resten av det av osmanerna kontrollerade området på Balkan behöll sin kristna tro, men de kristna betraktades som andra klassens medborgare.

Det har inte gått bra för de delar av Sverige som särskilt attraherat muslimer.

försvarsgarantier enligt Washingtontraktaten – att en attack mot ett medlemsland, i detta fall USA, är en attack på NATOS samtliga medlemsländer – aktiverades. I Afghanistankriget 2001 var NATOS roll tydligt underordnad USAs, men i det efterföljande Irakkriget fick alliansen en mer aktiv roll.

29 medlemsstater

När NATO bildades 1949 bestod organisationen av 12 medlemmar. Detta antal har i olika omgångar utökats till att i dag omfatta 29 medlemsstater. Det är i hög grad illustrativt för NATOS exemplösa framgång att den aktuella försvarsalliansen numera omfattar alla de sovjetiska satellitstater som ingick i Warszawapakten och även ytterligare ett antal öststater.

Följande länder har anslutit sig till NATO efter Berlinmurens fall 1989: Öst-

Arnstberg pekar på Malmö som hamnar i botten när det gäller socialt välmående och ekonomi i de flesta jämförelser. I Sverige arbetar ungefär 80 procent av befolkningen i arbetsför ålder. I Malmö är siffran under 70 procent. Malmö ligger på plats 281 av Sveriges 290 kommuner när det gäller hur många som lämnar grundskolan med gymnasiebehörighet. Den öppna arbetslösheten på femton procent är den tredje högsta i landet. Andelen invånare i Malmö under EUs fattigdomsgräns var 2011 19 procent. Andelen socialbidragstagare var i Malmö dubbelt så stort som i resten av landet.

Hela boken handlar dock inte om is-

tyskland (som del i det återförenade Tyskland) 1990, Tjeckien (1999), Polen (1999), Ungern (1999), Bulgarien (2004), Estland (2004), Lettland (2004), Litauen (2004), Rumänien (2004), Slovakien (2004), Slovenien (2004), Albanien (2009), Kroatien (2009) samt Montenegro (2017).

Bosnien-Hercegovina, Georgien och Nordmakedonien befinner sig samtliga sedan 2012 i en process att ansluta sig till NATO.

Sverige och NATO

Förutom de fullvärdiga medlemmarna omfattar NATO-gemenskapen formaliserade partnerskap med 41 länder i Europa, Nordafrika, Mellanöstern och Asien. Sverige samarbetar sedan 1994 med alliansen inom ramen för Partnerskap för fred (PFF), vilket innebär att svenska

lam och de problem som följer i islams spår. Den första essän tar utförligt upp en annan totalitär ideologi, kommunismen. Essän beskriver den stora svälten i 1930-talets Ukraina, Holodomor. En avslutande essä redovisar de ekonomiska framsteg som gjorts i den lilla stadsstaten Singapore, som blev en del av Malaysia 1963 och kastades ut ur Malaysia 1965. Under större delen av den perioden har landet/staden styrts av Lee Kuan Yew och hans son. Det har tidvis varit lite si och så med den demokratiska friheten, men ingen kan bestrida att de ekonomiska framgångarna har varit stora och att Singapore lyckats hantera den etniska mångfalden i staden. C G Holm *Karl-Olov Arnstberg: Efter demokratin. Sju essäer. Debattförlaget 2019. 365 sidor.*

Obekväma fakta om klimatet

I förra numret av *Contra* nämndes Gregory Wrightstones bok *Inconvenient Facts. The Science that Al Gore doesn't want you to know*.

Det är en mycket rikt illustrerad (diagram) bok som ger grundkunskap om jordens klimat, och varför det finns all anledning att ställa sig skeptisk till klimatalarmisterna och domedagsprofeterna. Lord Monckton har skrivit ett översiktligt förord, där han citerar professor Nils-Axel Mörner (en av världens främsta experter på havsnivåer) som sä-

trupper regelbundet samövar med NATOS styrkor. Under senare år har frågan om en regelrätt svensk NATO-anslutning alltmer varit föremål för en seriös diskussion.⁹

Orsaken till att det emellertid stannat vid till intet förpliktande diskussioner är en kvardröjande övertro på alliansfrihet av traditionellt slag. Sådan förutsätter emellertid ett starkt inhemskt försvar av ett slag som Sverige inte haft på många år. Sanningen är att Sverige inte skulle klara ett fientligt angrepp många dagar med de rudimentära försvarsstyrkor vi i dag förfogar över: Sverige är helt enkelt beroende av hjälp utifrån för den händelse det värsta skulle inträffa.

Den enkla sanningen är att enda sättet att vara garanterad sådan hjälp är fullvärdigt medlemskap i NATO.

⁹ <https://www.swedenabroad.se/es/embajada/brussels-nato/faq-to-the-embassy/sveriges-samarbete-med-nato/>

ger att klimatalarmismen är ”den största lögn som någonsin berättats”. Lögnen beskrivs ibland som ”den överväldigande vetenskapliga enigheten”. Wrightstones bok visar att det inte råder någon vetenskaplig enighet, åtminstone inte åt det klimatalarmistiska hållet.

Innan den klimatalarmistiska vågen var den allmänt accepterade sanningen bland fysiker att vattenånga svarade för mellan 60 och 95 procent av de växthusgaser som vi är beroende av för att jorden inte ska vara en isklump. Men vattenånga finns det inga möjligheter att kontrollera. Den varierar i hög grad med väder och vind. Istället drogs koldioxid fram som avgörande för klimatet på jorden. Intressant är att vetenskapsmännen är ganska ense om att påverkan från koldioxid följer en logaritmisk skala. En fördubbling av koldioxidhalten leder till en temperaturökning på nästan en grad när koldioxidhalten är nere på 100 ppm (miljondelar), medan den är 0,5 grader för 200 ppm, 0,2 grader för 400 ppm och 0,1 grader för 800 ppm. Under hundra år har koldioxidhalten på jorden ökat från 300 till 400 ppm. En koldioxidhalt neråt 100 eller 200 ppm skulle leda till så dåliga förutsättningar för växtligheten att mänskligheten knappast skulle klara av situationen, växter behöver minst 150 ppm för att överleva. Under den senaste istiden låg koldioxidhalten på mellan 200 och 250 ppm och alldeles i slutet av istiden var koldioxidhalten nere på farligt låga 182 ppm. Fram till industrialismens början ökade koldioxidhalten från 182 till 280 ppm. Skördarna har följdriktigt förbättrats mer än vad ”den gröna revolutionen” säger oss under de senaste hundra åren. Det kan noteras att koldioxidhalten sjunkit till under 200 ppm under de senaste fyra istiderna, men att koldioxidhalten förbättrats markant under varje mellanistid. Ännu tidigare var koldioxidhalten mycket högre, under kambrium (500 till 550 miljoner år sedan) var koldioxidhalten uppe i 8 000 ppm, tjugo gånger dagens nivå. Men då levde inga människor.

Värför alla satsa på att mänskligheten ska stoppa den globala uppvärmningen? Enligt Bjørn Lomborg kostar Paris-avtalet 100 miljarder kronor att genomföra, och om samtliga åtgärder genomförs skulle den globala temperaturen minska med en sjättedels grad Celsius. Det finns inget som talar för att tiden närmast före den industriella revolutionen skulle vara

bättre än idag. Tvärtom är dagens temperatur, som ligger högre än Lilla istidens, gynnsam för mänskligheten.

Sedan 1945 har koldioxidhalten ökat på grund av människans förbränning av kol. Men bara under trettio procent av de år som gått sedan dess har det skett en temperaturhöjning. En kraftig temperaturökning skedde under 1920- och 1930-talen utan motsvarande koldioxidutsläpp. Vad det handlade om var att kylan under Lilla istiden (1250–1850) gav med sig. Sett under ett flertusenårsperspektiv har dock temperaturen gått ner, nedgången har skett under de senaste 3 500 åren. Det kan vara dags för en ny istid, då Europa och stora delar av Nordamerika försvinner under ett istäcke på flera tusen meter. Kommer istiden måste Kanada, stora delar av USA och hela Skandinavien överges. Innan klimatalarmismen blev gångbar kallades de perioder som jorden hade ett varmare klimat för ”klimatoptima”, eftersom förutsättningarna för mänskligt liv var bättre.

FN-mannen Jean Ziegler förklarade redan 2008 ”att använda åkerjord för att producera biodrivmedel istället för livsmedel är ett brott mot mänskligheten.” Det kan också noteras att kyla är betydligt farligare för människan än hetta. Ett av femton dödsfall (räknat på hela jordklotet) förorsakas av kyla. Ett dödsfall av 250 kan skyllas på hetta. Det är alltså nästan tjugo gånger så många som dör av kyla som dör av hetta. I Europa är hettan mer besvärande och förorsakar 162 000 dödsfall varje år. Medan kylan förorsakar 256 000 dödsfall.

De påstådda 97 procentens enighet från vetenskapen bygger på att urval bland 11944 vetenskapliga rapporter, men bara en del av rapporterna uttalar sig i frågan. Men den som räknat fram siffran 97 procent har gjort ett urval på mindre än 100 av de nästan 12 000 rapporterna och enbart räknat på den basen.

Wrightstone skriver avslutningsvis att viktiga sanningar om klimatet inte förstås. Det finns ingen samsyn om vad som händer, och funnes den skulle den inte spela någon roll, eftersom vetenskapen inte är ett majoritetsbeslut. Den globala uppvärmningen kommer att bli begränsad och den kommer i huvudsak att vara till nytta för människan. Att motverka den globala uppvärmningen kommer att kosta mer än att anpassa sig till den. Det gäller för politikerna att ha mod att inte

vidta några åtgärder alls.

Wrightstone sammanfattar sin bok i sextio grundläggande påståenden:

- 1) Koldioxid är inte den viktigaste växthusgasen.
- 2) Temperatureffekten av koldioxid minskar när koldioxidhalten ökar.
- 3) Koldioxid är viktig för en gynnsam växtlighet.
- 4) Under de senaste fyra istiderna var koldioxidhalten farligt låg.
- 5) Sett i ett perspektiv på 140 miljoner år har koldioxidhalten minskat med 85 procent.
- 6) Vår nuvarande geologiska period (kvartär) har den lägsta koldioxidhalten i jordens historia.
- 7) Högre koldioxidhalt betyder bättre fart på växtligheten.
- 8) Högre koldioxidhalt underlättar människans livsmedelsförsörjning.
- 9) Högre koldioxidhalt betyder fuktigare jord.
- 10) Under de senaste arton åren har det inte skett någon uppgång i jordens medeltemperatur.
- 11) Under åren närmast efter Andra världskriget ökade koldioxidhalten, men medeltemperaturen sjönk.
- 12) Ökningen av medeltemperaturen började långt innan de ökade koldioxidutsläppen från kraftverk och bilar.
- 13) Smältande glaciärer föregick ökade koldioxidhalter, inte tvärtom.
- 14) Temperaturerna har gått upp och ner under 800 000 år. Under större delen av den tiden har människan inte kunnat påverka klimatet.
- 15) Mellanistider varar normalt mellan 10 000 och 15 000 år. Vår mellanistid har nu varat i 11 000 år.
- 16) De fyra tidigare mellanistiderna var betydligt varmare än den nuvarande.
- 17) Den senaste mellanistiden, för 120 000 år sedan, var åtta grader varmare än den nuvarande. Isbjörnarna överlevde och isarna på Gönland smälte inte.
- 18) Temperaturen har växlat kraftigt under de senaste 10 000 åren. Utan mänsklig påverkan.
- 19) Den globala uppvärmningen av idag motsvarar vad som skett under tidigare värmeperioder.
- 20) Det är varmare idag än under 6 100 av de senaste 10 000 åren.
- 21) Den nu pågående uppvärmningen är på inget sätt onormal.
- 22) Jordens bana runt solen och jordens lutning påverkar svängningen mellan is-

tider och mellanistider.

23) Vi lever i en av de kallaste perioderna under jordens historia.

24) Det har inte varit lika kallt på 250 miljoner år.

25) Det enda som kan sägas om temperaturerna under de gångna 600 miljoner åren är att de växlat uppåt och neråt.

26) Under större delen av jordens historia var det tio grader varmare än idag.

27) IPCCs klimatmodeller har visat sig överskatta uppvärmningen med upp till tre gånger.

28) För mänskligheten är det bättre med höga än låga temperaturer.

29) En återgång till temperaturen innan den industriella revolutionen skulle återkalla en tid med hungersnöd och död.

30) Bara 0,3 procent av de vetenskapsmän som studerat saken i vetenskapliga rapporter anser att uppvärmningen är skapad av människan.

31) Vetenskap är inte att vara överens och att vara överens är inte vetenskap.

32) Mer koldioxid ger mindre torra.

33) Högre temperatur ger mindre torra.

34) Antalet skogsbränder på norra halvklotet minskar.

35) Mer koldioxid ger mer fukt i jorden och snabbare tillväxt på träden samt färre skogsbränder.

36) Mer koldioxid i atmosfären ger mer mat.

37) Jorden blir grönnare, inte mer öken.

38) Växtsäsongerna ökar, en större del av året är till nytta för grödan.

39) Mer koldioxid och varmare väder betyder ökad livsmedelsproduktion.

40) Värmeböljorna blir inte

vanligare.

41) Extrem hetta blir mer sällsynt.

42) Köld dödar varje år många fler än hetta.

43) Varmare väder leder till färre temperaturrelaterade dödsfall.

44) Varmare väder hindrar miljoner dödsfall varje år.

45) Mer koldioxid och mer värme betyder att värmeböljorna blir mer kortvariga.

46) Antalet tornados minskar.

47) År 2016 uppmättes det

längsta antalet tornados någonsin.

48) Antalet dödsfall förorsakade av tornados minskar.

49) Det förekommer ingen ökning av antalet orkaner.

50) Orkanantalet har uppvisat en minskande trend under 250 år.

51) Värmen förorsakar inte fler orkaner.

52) Antalet isbjörnar ökar.

53) Det finns fler isbjörnar nu än vid något annat tillfälle de senaste femtio åren.

54) Isbjörnar trivs där polarisen minskar. Det blir lättare att komma åt mat.

55) Det finns inget historiskt påvisbart samband mellan koldioxid och havets surhetsgrad (pH).

56) Haven blev inte sura ens när koldioxidhalten var femton gånger så hög som dagens.

57) Havsytan började höjas för 15 000 år sedan.

58) Den senaste höjningen av havsytan började 150 år innan koldioxidhalten började öka.

59) En nedsmältningen av isen i Norra ishavet skulle inte öka havsytan (isen tar upp ungefär lika mycket utrymme som det smälta vattnet).

60) Huvuddelen av Antarktis blir kallare och ismassan på Antarktis ökar. *C G Holm*

En bok som borde läsas av Al Gore och andra klimatalarmister

CONTRA

6 1994...

I Contra beskrevs Nobelpristagaren Alexander Solzjenitsyn som en av det Kalla krigets hjältar och som inte bara författare utan även profet.

I serien om före detta sovjetrepubliker hade turen kommit till Turkmenistan. Landet som, i likhet med andra republiker i Centralasien, fortfarande styrdes enligt den gamla ordningen. Partichefen från Sovjettiden satt kvar i ledningen för landet och han fick 99 procent av rösterna som den ende tillåtna kandidaten i presidentvalet. Allt var vid det vanliga. En artikel handlade om Inkhata i Sydafrika. Den huvudsakligen zulu-baserade rörelse som arbe-

tade inom systemets ramar för att avveckla det vita minoritetsstyret i Sydafrika. Inkhatas ledare Mangosuthu Buthelezi hade utsetts till inrikesminister i Nelson Mandelas nya regering. Inkhata var anhängare av ett federalt system i Sydafrika, eftersom de annars såg ett uppenbart hot att Zulu-folket skulle underordnas det talrikare Xhosa-folket.

Sverige hade fått en ny regering, efter Socialdemokraternas seger i valet 1994. Contra hade en kritisk genomgång av den nya regeringen och dess många svaga kort. Politiska broilers ersatte akademiker. Mona Sahlin, som lyckades hålla sig i rampljuset

lång tid framöver, kritiserades för att hon alltid anpassade sig efter publiken och att det var svårt att veta vad hon egentligen stod för. Utrikesministern hette visserligen Lena Hjelm-Wallén, men det klarast lysande namnet inom Utrikesdepartementet var biståndsminister Pierre Schori, en person som älskade diktatorer, var skolad i Olof Palmes och Östen Undéns anda och hade internationella kompisar som Fidel Castro och Daniel Ortega. "Contras läsare har anledning att drömma många mardrömmar" var den sammanfattande beskrivningen av Pierre Schori.

...för tjugofem år sedan